Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 15 גראשען | היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 26 | Łódź, Poniedziałek, 30 stycznia 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, ג' שבט תרצ"ג | № 26

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

דעלאדיע — פראנצויזישער פרעמיער

ערשטע אונטערהאנדלונגען מיט די סאציאליסטען

פאריז, 29 (ספ. טעל.)

דער פראנצויזישער מלוכה-פרעזידענט האט היינט איינגעלאדענט צו זיך דעלאדיע'ן און איהם איבערגעגעבען די מיסיע צו שאפען דעם נייעם קאבינעט.

ער האט די מיסיע אנגענומען.

זיין ערשטער שריט איז געווען: זיך ווענדען צו די סאציאליסטען, אז זיי זאלען אקטיוו אריינטרעטען אין דער רעגירונג און איבערנעהמען געוויסע מיניסטאריען-פארטפעלען.

דעפ. בלום און א בעשלוס פון פראנצויזישע סאציאליסטען

פאריז, 29 (ספ. טעל.)

נאך א געשפרעך פונם דעפ. בלום מיט'ן פרעזידענט לעברען, איז אויף א סאציאליסטישער פערזאמלונג בעשלאסען געווארען, אז די סאציאליסטען זאלען נישט צוברעכען די איצטיגע מעהרהייט אין פארלאמענט.

פראפ. ערנסט קאהן בעקומט טויט-דראהונגען

בערלין. (יט"א) פראפ. ערנסט קאהן בעקומט לעצטענס טעגליך דורך בריף און טעלעפאניש טויט-דראהונגען. טעגליך זאמלען זיך פאר'ן אוניווערזיטעט בנין אין ברעסלוי הונדערטער היטלעריסטען, וואס פערהילכען די גאס מיט געשרייען „נידער מיט קאהן".

Dr. Wajnberg

ספעצ. פון הארץ-און לונגען-קראנקהייטען
ציגעל-גאס 11, טעל. 126 02
נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—4 און 8—9 אוועגד.

ריזיגע שפיאנאזש-אפערע אין רומעניען

בוקארעשט, 29. (ספ. טעל.) אין דער נאכט פון פרייטאג אויף שבת האט די רומענישע מאכט ענטדעקט אין דעם בנין פון דעם צענטראלען פאסט-אמט אין בוקארעשט א גרויסע שפיאנאזש-אפערע.

דערביי זענען געמאכט געווארען פיל ארעסטען. עס איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז די ארעסטירטע 22 פאסט-בעאמטע האבען קאפירט מיליטערדעפעשען און פאטאגראפירט פערשידענע חיכטיגע דאקומענטען, וועלכע פלעגען דערנאך איבערגעשיקט ווערען קיין אויסלאנד.

די ארעסטירטע זענען דער עיקר בולגארען, און איינציגע קאמוניסטען.

אויך אויף דער פראווינץ זענען אדורכגעפיהרט געווארען א סך ארעסטען.

2000 אומזיסטע מיטאגען טעגליך

און האלב-יאהריגע שטיצע פאר 100 ארבייטסלאזע-משפחות שענקט א יודישער באראן אין בודאפעשט

בודאפעשט, (י.ט.א.) די פאמיליע פון יודישען באראן האטוואני האט געשטעלט צו דער דיספאזיציע פון בודאפעשטער שטאט-ראט א סאנד אויף ארויסגעבען טעגליך 2000 אומזיסטע מיטאגען אין משך פון די דריי ווינטער-חדשים. חוץ דעם האט באראן האטוואני זיך פערפליכטעט אויסצוצאהלען אין משך פון א האלב יאהר געלד-שטיצע אויף דער אויסהאלטונג פון 100 ארבייטסלאזע פאמיליעס.

ווען מען נעהמט אראפ די האנד פון הארצען

און ווען מ'קען זי בשום אופן נישט אראפנעהמען...

ווארשא, 29 (טעלעפאניש).

די ווארשאווער קהלה-פערוואלטונג האט בעשלאסען צו אסיגנירען 20 טויזענד זלאטעס פאר א קויהלען-אקציע לטובת ארימע לייט.

די אקציע הויבט זיך שוין אן אין מארגען.

דאנעבען איז אפגעווארפען געווארען דער פארשלאג פון דאזאר לעא פינקעלשטיין ווענען אנטייל נעהמען אין אנ'אקציע בילינער צו מאכען סידורה-געלד.

און ס'איז נישט קיין וואונדער: אין דער קהלה פערוואלטונג זיצען 10 הויז-ווירטען אויף דער אלגעמיינער צאהל פון 15 מיטגלידער.

ארעסטירט דעלעגאטען פון סאוויעט-אוקראינע אין מאסקווע?

ליעמבערג, 29 (ספ. טעל.)

די אוקראינישע צייטונגען אין טשערנאוויץ האבען בעקומען פון רוסלאנד א רייה סענסאציאנעלע ידיעות, וועלכע האבען זיך נאך דערווייל נישט בעשטעטיגט.

אויף דער זיצונג פון צענטראלען אויספיהרונגס-קאמיטעט פון דער קאמוניסטישער פארטיי, וואס איז פארגעקומען אין מאסקווע, האבען די רעפרעזענטאנטען פון סאוויעט-אוקראינע בעלייגט א דעקלאראציע, אין וועלכער זיי בעשולדיגען פערזענליך סטאלינען, די סאוויעט רעגירונג און די לייטענדע ארגאנען פון דער פארטיי אין ברעכען די קאנסטיטוציע, וואס גאראנטירט פאר אוקראינע דאס אויטאנאמיע-רעכט.

נאכ'ן ארויסלייענען די ראזיגע דעקלאראציע זענען ארעסטירט געווארען אלע 15 אוקראינישע דעלעגאטען און זיי זענען אריינגעזעצט געווארען אין טורמע אינטער'ן פארוואורף פון סעפאראטיסטישער טעטיגקייט, וואס טרעפט אין גאנצקייט פון סאוויעטען-פערבאנד.

רעשטען

לאדז, נאוואמיעסקא 5
פראנט, 2-טער שטאק

פערשידענע קאמגארנס ביליצער, טאמאשאווער און לאדזשער אויף אנציגער און פאלטענס ווי אויך די מאדערנסטע דאמען-שטאפען אויף פאלטנס און קאסטיומען

מיט 30% ביליגער

קומט און איבערצייגט אייך, ביי

SZCZĘSLIWY

געדענקט נאר אין פראנט, II שטאק

נארוטאוויטשא 20 | זאל פילהארמאניע | נארוטאוויטשא 20

דאנערשטאג, דעם 2-טען פעברואר 1933, 8.45 אוועגד קומט פאר

איין-איינציגער גראנדיעזער קאנצערט

נאך זיין קאלאסאלען ערפאלג אין דער לאדזער סינאגאגע, פון וועלטבעריהמטען קאנטאר-קינסטלער

ה' ישראל אלטער

(אבערקאנטאר פון האנאווער) גערופען דער יודישער קארוזא

אין פראגראם: חזנ'ישע און אייגענע חזנישע קאמפאזיציעס. יודישע פאלקס-לידער און אריעס.

1) זכרתי לך; 2) עקביא בן מהללאל; 3) רבונו של עולם; 4) מלוך; 5) ומפני חטאינו; 6) לדור ודור; 7) מנשה; 8) א דודעלע; 9) טאסקא; 10) פאיאצי; 11) ריגאלעטא; 12) אריע פון דער אפערע יוסף אין מצרים פון מאהול.

ביים קלאוויר: פראפ. ט. רידער און דירעקטאר י. זאקס.

די קליינע צאהל איבערגעבליבענע בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע טעגליך פון 11—2 און פון 5—7 נאכמ. פון 1.50 זל. ביז 4 זל.

אכטונג, ה"ה פינדער

אדער גנבים!

צוזי ווי איך האב מיך איבערגעצייגט ד. 15 יאנואר 1933 פון פעטריקאווער 88 איז מיר אוועקגעקומען א וואליזקע געשטעמפעלטע ביכער, וועלכע האבען פאר קיינעם קיין שום ווערט נישט. איך בעט די ביכער אפצוגעבען געגען גרויסע בעלוינונג צו אברהם שפירא, פעטריקאווער 79, טעל. 170-60. דיסקרעציע געזיכערט!

428

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער חשוב'ן קאסירער ה' יעקב האלאנד צוליב'ן טויט פון זיין אונפערגעסליכען ברודער

יצחק שרגא נ"ע

זיין געטרייסט מיט המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

די פערוואלטונג פון יוד. הילפס פעראיין „עזרת עניים", לאדז, אלעקסאנדריסקא 19

787

אויגען-קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פעטריקאווער 90, טעל. 221-72

נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א.ז.וו.), ווי אויך אמבולאטאריש פון 9—1 און פון 4 ביז 7.30 אוועגד.

409

היטלער זאל ווערען קאנצלער

און פאן-פאפען וויצע-קאנצלער און קאמיסאר פאר פרייסען

ב ע ר ל י ן, 29 (ספ. טעל.)

פרעזידענט הינדענבורג האט היינט בייטאג אויפגענומען ביי זיך פאן-פאפען'ען, וועלכער האט איהם אפגעגעבן א בעריכט וועגען זיינע פער־מיטלערישע אונטערהאנדלונגען צווישען היטלער'ן און די דייטש-נאציאנאלע.

היטלער זאל ווערען קאנצלער, און ער — פאפען — וויצע-קאנצלער און פרייסישער קאמיסאר.

היטלער זאל זיין ענטפער געבען היינט שפעט אין אווענט.

צו דער דימיסיע פון קאנצלער שלייכער

קאנדידאטען אויף קאנצלער:

אדאלף היטלער

געוו. קאנצלער פאן פאפען

רייכסקאנצלער גענ. פאן שלייכער

געגען היטלער און פאן-פאפען

דייטשע קאמוניסטען רופען אלע ארבייטער צו א גענעראל-שטרייק

ב ע ר ל י ן, 29 (ספ. טעל.)

די קאמוניסטישע פארטיי האט היינט ארויס־געלאזט א פראקלאמאציע מיט א ווענדונג צו אלע ארבייטער, אהן אונטערשיד פון ריכטונג, אז זיי זאלען אנהויבען א גענעראל-שטרייק, אויב היטלער אדער פאפען זאלען ווערען פרעמיערען.

אין דער פראקלאמאציע ווערט געפאדערט, אז די ארבייטער זאלען ארויס אין די גאסען מיט דעמאנסטראציעס.

פאליציי נעהמט אן שארפע מיטלען, כדי צו די דאזיגע דעמאנסטראציעס נישט דערלאזען.

כינע אונטערהאנדעלט מיט יאפאן?

ל א נ ד א ן, 29 (ספ. טעל.)

„טיימס" איז מודיע פון פעקין:

הגם מצד כינא ווערט נארנישט גערעדט וועגען אונטערהאנדלונגען — הערשט דאך אין פעקין די איבערציינוגנג אז כינעזיש-יאפאנישע אונ־טערהאנדלונגען זענען פארגעקומען.

א סימן — די ווייטערדיגע אפעראציעס אין דער פראווינץ דזשעהאל זענען צוריקגעהאלטע געווארען, און די יאפאנישע אנפיהרערשאפט האט אפגעשטעלט איהרע ווייטערדיגע שריט אויף ביז פריהלינג.

טרויעריג בילד פון דער יודישער לאגע אויף דער גאנצער וועלט

געשילדערט אויף דער יעהרליכער פערזאמלונג פון דייטשען „הילפס-פעראיין"

ב ע ר ל י ן (יט"א) דא איז פארגעקומען די יעהרליכע פערזאמלונג פון „הילפס-פעראיין פון דייטשע יודען", אויף וועלכער דער גענעראל-סעק־רעטאר פון פעראיין ד"ר ווישניצער האט אפגע־געבען א בעריכט וועגען דער לאגע פון יודען אין פערשידענע לענדער.

די עקאנאמישע לאגע פון יודען, האט דער בע־ריכטס-אגגעבער ערקלערט צוו. א.נ.ד. איז אין 1932 געווען ערגער ווי יוען עס איז אין דער פערגאנ־גענהייט.

הגם אין סאוועטען-פערבאנד ליידען נישט די יודען עקאנאמיש און פאליטיש אלס יודען, דאך זענען זיי שווער געטראפען פון דער אלגעמיינער קריטישער לאגע צוגלייך מיט דער איבעריגער בע־פעלקערונג.

אין פוילען ווערען בעדייטענדע טיילען פון דער יודישער בעפעלקערונג געטריבען אין אויסער־סטער נויט דורך עטאטיזם, מאנאפאליזאציע, בישט־גלייכער שטייער-פערטיילונג צווישען שטאט און דארף, דורך דעם כסדר'דיגען אבזאגען אנצונעמען יודען אויף מלוכה-אמטען און דעם צוואנג-זונטאג־רוהע-געזעץ. דאס יודישע שול-וועזען איז בעדראהט דורך דעם געזעץ וועגען פריוואטען שול-וועזען. די פוילישע רעגירונג פאדערט דורכאויס, אז די יודישע קהלות זאלען זיין אויסשליסליך רעליגיעזע אינסטיטוציעס, און יעטוועדער פאזיציע פאר קולטו־רעלע אדער סאציאלע צוועקען ווערט געשטראכען פון די קהלות-בודזשעטען. נאך די אנטיסעמיטישע באוועגונג און עקסצעסען אויף די הויכשולען האט זיך פערשטארקט די אנטיסעמיטישע כוואליע איבער'ן לאנד.

אין רומעניען האט זיך די לאגע נישט געביסען צום בעסערען, בעזונדערס שלעכט איז די לאגע פון דער יודישער בעפעלקערונג אין די נייע פראווינצען, מארמאראש, בוקאווינע און בעסאראביען. טויזענדער יודען זאגט מען כסדר אפ די בירגער־שאפט. די זענען בעראבט פון רעכט און שוץ. אין 1932 זענען פארגעקומען סטודענטישע אונרוהען און אקטען פון אנטיסעמיטישען טערארר, וועלכע זאלען נישט געווען מעגליך, ווען די פאליציי-מאכט זאלט נישט געווען פאסיוו. אין פארלאמענט גופא זענען יודישע דעפוטאטען בעפאלען און געשלאגען געווארען.

אין קארפאטען-רוסלאנד (טשעכאסלאוואקיי) איז די נויט אין 1932 געוואקסען אזוי אונגעהויער, אז עס האט געמוזט איינגעשטעלט ווערען א פער־מאנענטער הילפס-אקציע צו ראטעווען פון הונגער טויט די בעפעלקערונג, בעזונדערס די יוגענד און קינדער, אן ענגלישער זשורנאליסט האט איבערגע־געבען, אז ער האט געזעהן מאסען-הונגער-בילדער אין כינע און אינדיען, ער האט געזעהן דייטשלאנד פון סוף 1918 און אנהויב 1919 בעת דער הונגער-בלאקאדע, ער האט נאך אבער קיינ־מאל נישט געזעהען אזא בילד פון הונגער און עלענד ווי אין קארפאטען-רוסלאנד אין 1932.

די ליטווישע יודען האבען אין 1932 נישט געהאט קיין אנטיסעמיטישע עקסצעסען, זיי ווערען אבער כסדר ארויסגעשטויסען פון זייערע עקאנא־מישע פאזיציעס.

אין די פעראייניגטע שטאטען האט די ווירט־שאפטליכע דעפרעסיע גורם געווען א שטארקע פער־ארימונג פון דער יודישער בעפעלקערונג. אין רעזולטאט איז גאר בעדייטענד געפאלען די הילפס-מעגליכקייט פון אמעריקאנער יודען פאר זייערע ברידער אין מזרח-אייראפע. עס מוז אבער געזאגט ווערען, אז טראץ די שוועריגקייטען פון אמעריקא־נער יודענטום טוט דער „דזשאינט" אלדאס מעגליכע צו לינדערען די נויט אין מזרח-אייראפא, בעזונ־דערס אויפ'ן געביט פון קינדער-הילף.

די י.ק.א. זעצט פארט איהר קאנסטרוקטיווע ארבייט אין דער אלטער און נייער וועלט. אויך דער „פונדיישן" פיהרט ווייטער זיין קרעדיט-הילפס ארבייט צווישען די יודישע מאסען אין מזרח-אייראפא.

אין א"י האט זיך דער עקאנאמישער קריזיס געפיהלט זעהר ווייניג. אין פערגלייך מיט אנדערע לענדער איז אין א"י געווען זעהר א קליינע אר־בייטסלאזיגקייט און אין פיל צווייגען האט זיך זא־גאר געפיהלט א מאנגעל אין ארבייטס-הענד.

הן אויפ'ן קאנטינענט, הן מעבר-לים זענען פערשארפט געווארען די אימיגראציע-בעגרענצונ־גען, און הילף פאר יודישע אימיגראנטען איז ביי היינטיגען טאג נויטווענדיגער ווי יוען עס איז אין די פריהערדיגע יאהרען.

זיין בעריכט האט ד"ר ווישניצער פערענדיגט מיט גענויע דאטען וועגען די הילפס-טעטיגקייט פון „הילפס-פעראיין" אין 1932. לסוף איז געוועהלט געווארען א נייע לייטונג פון פעראיין.

טעאטער „סקאלא", שרודמיעסקא 15.

גאסטשפילען פון וועלט-בעריהמטען ארטיסט

ד"ר פאול בארנאוו

צוזאמען מיט'ן גאנצען אויסגעצייכנעטען אנסאמבל.

היינט, מאנטאג, 9 אווענט פאפולערע פארשטעלונג פון 60 גר. ביז 2.20 זל. ערנסט טאללער'ס סאציאלע ווערק צום לעצטען מאל

„הינקעמאן"

מארגען, דינסטאג, 9 אווענט

פאול בארנאוו'ס גרעסטער סוקצעס

„דור גאלדער"

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער

הורגאן אויפ'ן מערב-ברעג פון אטלאנטיק

א ריזיגע כוואליע פערגאסען עטליכע הונדערט הייזער אין האליפאקס

נ י ו־י א ר ק, 29. (ספ. טעל.) אויף די ברעגען פון אטלאנטיק — פון ניי-שאטלאנד ביז פלארידא — בושעוועט אן אונגעהויערער שטורעם-ווינד.

אונטער האליפאקס האט א ריזיגע כוואליע פערגאסען א טייל שטאט און פערניכטעט עטליכע הונדערט הייזער.

א סך משפחות זענען דערטרונקען געווארען, און סך זענען אפגעשניטען פון דער וועלט.

פיל גרויסע שיפען האבען זיך געמוזט וואס שנעלער צוריקקעהרען אין די פארטען און ווארטען אויף א בעסער וועטער.

די טראנסאטלאנטישע שיפען וועלען מוזען אנקומען מיט פערשפעטיגונגען פון עטליכע טעג, ווייל זיי קומט אויס זיך צו ראנגלען מיט די קאלאסאלע כוואליעס.

פערבאט פון שטרייקען אין דענעמארק

ק א פ ע נ ה א ג ע ן, 29 (כפ. טעל.)

דער פרעמיער שטוינינג (סאציאליסט) האט אריינגעטראגען שבת בייטאג אין פארלאמענט דעם לאנג-דערווארטעטען געזעץ-פראיעקט, לויט וועל־כען אלע אפמאכען וועגען שכירות ווערען פראלאנ־גירט ביז'ן חודש פעברואר 1934, און אז אין משך פון דער צייט טאר מען נישט ווארפען די ארבייט.

דער פארלאמענט וועט זיכער אננעהמען דאס געזעץ.

בזה האופן זענען אין דענעמארק פערווערט געווארען כל'ערליי שטרייקען און לאקאוטען אויף א יאהר צייט.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספעציאליסט פאר

אויערען, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען

11 ליסטאפאר 9 (קאנסטאנטינער)

טעל 127-81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7

נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 11—2 אין כעלמיפון 8—9 פריה.

Dr. med. H. LUBICZ

ספעצ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה.

צעגעלניאנא 7. טעל. 32-141

נעמט אן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאכמ. און פון 5—8 אווענד. זונטאג פון 9—11 בייטאג.

פאר גאלד, בריליאנטען, בזשוטעריע און לאמבארד-קוויטעס

צאהלט די העכסטע פרייזען

איזידאר פיאלקא, פיעטריקאווער 7

היינט און פאלג. טעג!

שעהנער און מעלאדישער פילם א. נ.:

„הערצער קאמאנדא"

„Liebeskomando"

אין די הויפט-ראלען:

Gustaw Froehlich און Dolly Haas

פרעהליכער רעוויו פון ליבע און געזאנג, געשאפען אויפ'ן גרונד פון מיליטערישען לעבען.

אנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאכמיטאג, שבת און זונטאג — 12 א זייגער בייטאג פערקלענערטע פרייזען פון די פלעצער. הנחה-בילעטען גילטיג אהן בעגרענצונגען. דער זאל איז שטארק בעהייצט.

נעכסטער פראגראם: „מאמא האריי"

לאדז. 30 יאנואר 1933

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 30 יאנואר 1933

דימיסיע
ביים שייז פון א ריזיגער אפערע

די דירעקטע סיבה וואָס האָט געבראַכט צו דער דימיסיע פון גענעראַל שלייכערס קאַבינעט און צו דער נייער דערהויבונג פון פאָן פאַפּענס און זיין פערבינדעטן היטלער קלינגט אויסערגעוויינליך סענסאַציאָנעל, עס האַנדלט זיך וועגן אַן אונגעהויערן סקאַנדאַל, וועגן אַ פּאַנאַמע, אַן אַפּערע, אין וועלכער עס זענען פערמישט אָהן אַ שיעור מענשן פון די העכסטע אַריסטאָקראַטישע שיכטן אין דייטשלאַנד.

דער סקאַנדאַל גופא האָט זיך אַ טיפן סאָציאַל-ווירטשאַפטליכן גרונד. די לאַנדווירטשאַפט אין מזרח-פּרייסן געהט דורך אַ זעהר שווערן קריזיס. דער קריזיס דויערט שוין עטליכע יאָהר און אין דער דייטשער רעפּובליק איז נישט דורכגעפיהרט געוואָרן קיין ראַדיקאַלע אַגראַר-רעפאָרם, וואָס זאָל צונעהמען ביי די יונקערס, וועלכע האָבן געהאַט אַזאַ ריזיגע השפעה אין זייער אַלטן דייטשלאַנד, זייערע אַלמעכטיגע איינפלוסן. די לאַנדווירטן אין מזרח-פּרייסן זענען פערשולדיגט ביז איבער די אויערן און אַלץ העכער האָט מען פון דאָרט געקאָנט הערן זייער קלאַגן, אַז עס ווערט אוממעגליך צו פיהרן ווייטער די ווירטשאַפטן. עס איז דאַן ענטשטאַנען דער פּראָיעקט געוואָרן צו מאַכן די פערהעלטענישן אין דאָזיגן געביט פון דער רעפּובליק. מען האָט געוואָלט קומען צו הילף אין דער ערשטער רייהע די פּויערים און העלפן זיי זיך צוריקשטעלן אויף די פיס. ס'איז ווירקליך געשאַפן געוואָרן אַ גרויסער פאָנד פון העכער אַ מיליאַרד מאַרק די אַזוי גערופענע „אָסטהילפע", אַ חוץ דעם איז אַסיגנירט געוואָרן אין פערלויף פון פינף יאָהר צו פופציג מיליאָן מאַרק יעהרליך אויף דעמזעלבן צוועק, אויף הילף פאַר די דייטשע מזרח-קרעסן.

און אָט האָט זיך אַרויסגעוויזן אַז די אַקציע פון הילף פאַר דער לאַנדווירטשאַפט אין מזרח-פּרייסן איז פערוואַנדעלט געוואָרן אין אַ גראַנדיעזער אַפערע. עס האָט זיך אַרויסגעוויזן אַז קאָרופּציאָניזם איז אין דייטשלאַנד פונקט ווי אין אַנדערע לענדער אַ גאָלדען געשעפט. אַז פון די געלטער, וואָס זענען געווען בעשטימט אויף געזונד-צו-מאַכן די לאַנדווירטשאַפט האָבן געריסן געוואַלדיגע סומען מענשן, וועלכע האָבן צו דער זאַך נישט די קלענסטע שייכות. אַז גענומען האָבן נישט בלויז קליינע און מיטעלע בעאַמטע, נאָר די סאַמע העכסטע ביז צו מיניסטאָרן איינשליסליך. אַז פון די קליינע און מיטעלע לאַנדווירטן וועלכע האָבן אין דער ערשטער רייה געדאַרפט געניסן פון דער „אָסטהילפע" האָט ווייניג ווער עפּעס בעקומען. דאַגעגן האָבן בעקומען מיט דער פולער האַנד פּריוואַטע וועלכע האָבן זייערע גרויסע געלטער אין די אויסלענדישע בענק. אַז פון די געלטער פון דער אָסטהילפע האָט מען זיך איינגעקויפט לוקסוס אויטאָמאָבילן צו מאַכן רייזעס אויף דער ריוויערע...

די גליקליכע, אויף וועלכע עס האָט זיך געגאָסן דער רעגן פון מלוכה-געלט געהערן צו מיטגלידער אָדער צו די היטלעריסטישע פּאַרטיי צו דער הוגענבערג-פּאַרטיי, און אין דער ראָל פון אַ שתדלן פאַר איהר פאַמיליע וועלכע איז אַזוי שווער „פּערבולהט" געוואָרן דורך דער רעפּובליק, איז אַרויסגעטרעטן די פרוי פון סאַמע עקס-קייזער אַליין, וועלכע האָט זיך בעמיהט, אַז איהרע קינדער זאָלן וואָס מעהר אַריינקריגן פון דעם נאַציאָנאַלן געלט. דאָס, וואָס איז דערווייל עפענטליך געוואָרן וועגן דער אָסטפּרייסישער הילף איז בלויז אַן אָנהויב, די מעשה קאָן זיך נאָך פונאַנדערוויקלען, יעדען טאָג שווימען אַרויס נייע פיגורען מיט כפל-שמונה-דיגע אַריסטאָקראַטישע נעמען. פיל האָבן גענומען געלט און האָבן עס פשוט פערהוליעט און פערשיכורט, אַנדערע האָבן מיט דעם געלט באַלעבאָטעוועט אויף אַזאַ אומגעלומפּערטן אופן, אַז עס איז דערפון גאָרנישט געוואָרן. עס זענען ענטדעקט געוואָרן פעלן פון פשוטער שווינדלעריי. מען האָט גענומען געלט און דאַן איבערגעשריבן דאָס פערמעגען אויף דער נאָמען פון דער פרוי, מען האָט איינצעניירט פאַמיליען-דראַמעס, כדי אַרויסצובעקומען צעהנדליגער הונדערטער טויזענדער מאַרק.

אין דער בעפעלקערונג, ביי די אַלע, וואָס שטעהן נישט ביי דער מלוכה-שיסל האָבן די רעוועלאַציעס אַרויסגערופן אַ גרויסע ענטפערונג. אָט פאַרוואָס די קאָנסערוואַטיווע און רעאַקציאָנערע גרופּן האָבן בעשלאָסן אונבעדינגט אָפּצוואַרפן שלייכערן, ווייל די זאַך קאָן נאָך קומען פאַרן פּאַרלאַמענט און ביי אַזעלכע פינסטערע געשעפטן איז גליכער צו האָבן די דיקטאַטור פון אַן איינציגן מאַן און קליקע, כדי אַלצדינג זאָל קאָנען פערריבן ווערן, דערפון בעהמט זיך די שאַרפע אַרויסטרעטונג פון הוגענבערג'ן און זיין פּאַרטיי געגן שלייכערן: מען דאַרף זיך ראַטעווען געגן צאָרן פון די וועהלער, וועלכע קאָנען זיך אָפּווענדן פון די, וואָס ראַבעווען דאָס פאָלקס-פערמעגען. דער אויסוועג איז איינצופיהרן אַ דיקטאַטור אָהן פּאַרלאַמענט. אַזאַ אויסוועג זוכט טאַקע הוגענבערג און זיין קאָמפּאַניע. שלייכער איז ערקלערט געוואָרן פאַר אַ שוואַכן מענש, וועלכער מוז פערטריבן ווערן דורך אַ שטאַרקערע האַנד און רעגיערן לאַנגער.

דער סקאַנדאַל איז געקומען אין דער עפענטליכקייט אַ דאַנק דער אַגרעסיווער קריטיק פון די יונקערס, די האָבן געוואָלט שטערן די איינערליכער קאָלאָניזאַציע וואָס איז פאָרגעשטעלט דורך דער רעגירונג. די האָבן געשטעלט גרויסע און עגאָאיסטישע פאָדערונגען בנוגע שוץ פון דייטש אַ

אינטערעסאַנט לגבי די אויסלענדישע מעיק, זיי האָבן געוואָלט דורכפיהרן זייערע צאָל-פּאָליטיק, די געדולד פון שלייכערן האָט געפּלאַצט און ער האָט עס אָהן ספק אינספּירירט דעם צענטער-דעפּוטאַט ערזינג ער זאָל אַרויסטרעטן מיט זיינע רעוועלאַציעס אין דער בודזשעט-קאָמיסיע פון רייכסטאַג.

פאַר די פערהעלטענישן קריזיס איז דאַן געשטעלט געוואָרן די פראַגע: עס מוז פאַר יעדן פּרייז איינגעהאַלטן ווערן דאָס שווייגן, עס מוז אונבעדינגט בעוויזן ווערן דער פאַרלאַנג וואָס די פאַנאַמע קאָן בעקומען איהרע פולע בעלייכטונג. עס איז אונטערגענומען געוואָרן אַ קאָנצענטרירטער אָנגריף אויף הינדענבורגן, אין דער רעזולטאַט איז די דימיסיע פון שלייכערן, ווידער איז אַרויסגעשווימען אויף דער אויבערפלאַך פאָן פאַפּען, דער געוועזענער קאַנצלער, דער רעפּרעזענטאַנט פון די פּרייסישע יונקערס, און אינאיינעם מיט איהם אויך היטלער, וועלכער זאָל שוין ענדליך דערגרייכן דעם לאַנג אָנגעמערקטן ציל צו ווערן רייכסקאַנצלער, צו בעקומען די מאַכט אין די הענד אַריין.

פ. פ. ס.

דער רעגירונגס-קריזיס איז פראנקרייך
איז פערבונדען מיט א בעדייטענדען אלגעמיין-פאליטישען קריזיס

נאָך אַ דראַמאַטישער זיצונג, וואָס האָט געדויערט אַ גאַנצע נאַכט, איז געפאַלען די רעגירונג פון פּאָל-באָנקור אין פראַנקרייך. די דעבאַטע איז געפיהרט געוואָרן איבער דעם בודזשעט-פּראָוויזאָריום פון דער רעגירונג. געשטימט געגען דער רעגירונג האָט דער גאַנצער רעכטער לאַגער און די סאָציאַליסטען. דעצידירט האָבן די סאָציאַליסטען, וועלכע זענען אַרויסגעטראָטן מיט אַן אייגענעם בודזשעט פּלאַן און האָבן זיך סוף כל סוף אַרויסגעזאָגט געגען דעם פּלאַן פון פינאַנץ-מיניסטער שעראָן.

דער גורל פון פּאָל-באָנקור'ס רעגירונג איז געווען געצייכנט, ווען אין די פינאַנץ-קאָמיסיע פון פּאַרלאַמענט האָט זיך די מעהרהייט אַרויסגעזאָגט געגען דער פּאָליטיק פון פינאַנץ-מיניסטער און איז אַרויסגעטראָטן מיט אַן אייגענעם קאָמפּראָמיס-פּראָיעקט. די סיטואַציע אין פּאַרלאַמענט איז כמעט אַן אויסגאַנגלאָז, ווייל די רעכטע זענען אין אַ מינדערהייט און קאָנען נישט שאַפן קיין רעגירונג און אויך די לינקע זענען איינגעגאַנצט, ווייל אויף דער פינאַנץ פּאָליטיק פון דער מלוכה הערשן דאָרט פערשידענע מיינונגען. די גרעסטע פראַקציע אין פּאַרלאַמענט האָבן די ראַדיקאַלען, אָבער קיין מעהרהייט האָבן זיי נישט און אַ רעגירונג וואָלטן זיי געקאָנט שאַפן בלויז אינאיינעם מיט די סאָציאַליסטען. עס איז אָבער אַ ספק, צי די סאָציאַליסטען וועלן זיך וועלן אַנגאַזשירן אין אַ רעגירונג אין דער צייט ווען די פינאַנציעלע סיטואַציע אין לאַנד איז זעהר אַ שווערע.

עס וואָלט געווען לאָגיש און אין הסכם מיט די פּאַרלאַמענטאַרישע טראַדיציעס, ווען דער פּרעזידענט וואָלט איבערגעגעבן די מיסיע צו שאַפן די רעגירונג דעם פיהרער פון דער פראַקציע, וואָס האָט אַרויסגערופן דעם קריזיס, אין דעם פאַל, דער פיהרער פון די סאָציאַליסטען לעאָן בלום. דער פּרעזידענט האָט אָבער דערווייל איבערגעגעבן די מיסיע דאַלאַדיע'ן, און ווען אפילו בלום וואָלט געווען געקריגן דעם אויפטראַג, איז אַ ספק, צי איהם וואָלט געלונגען צו בעקומען אַ מעהרהייט, וועלכע זאָל זיין רעגירונג אונטערשטיצן.

עס איז שווער צו פאָראויסזאָגן ווי אַזוי עס וועט זיך ווייטער ענטוויקלען די סיטואַציע. אין אַן אַנדער לאַנד וואָלט דער פּרעזידענט פונאַנדערגעלאָזט דעם פּאַרלאַמענט און וואָלט זיך געווענדעט צו די וועהלער דורך בעשטימען נייע וואַהלען. אין פראַנקרייך ווערט אָבער דאָס נישט פּראַקטיצירט. עס וועט דעריבער בלייבן צו זוכן קאָמבינאַציעס פון גרופּירונגען. ס'איז אָבער שווער צו זאָגן, וועלכע קאָמבינאַציע קאָן האָבן מעהר אויסזיכטן אויף ערפאָלג: אַ קאָמבינאַציע פון די רעכטע אָדער פון די לינקע. דאָס פאַלען פון פּאָל-באָנקור איז דעריבער עפּעס מעהר ווי אַ נאָרמאַלער רעגירונגס-קריזיס, דאָס איז אַ סימן פון אַ גרויסן פּאָליטישן קריזיס, וועלכן עס לעבט דורך פראַנקרייך.

גאלאפ-טעמפא פון דער סיים-ארבייט
וואס וויל מען דערמיט דערגרייכען?
די אפאזיציע איז זעהר נישט צופרידען מיט דער געיעג-ארבייט

עס איז שוין וויפיל מאָל אָנגעוויזן געוואָרן אויף די מאָדנע מעטאָדן פון אַרבייט, וואָס ווערן פּראַקטיצירט אין איצטיגן סיים. דער סיים איז בכלל גאַנצע חדשים נישט טעטיג. אפילו אין זיין איצטיגן צושטאַנד איז ער אַ נישט בעקוועמע אינסטיטוציע. ווייל אויף זיינע זיצונגען פליסן אַרויס נישט געוואונשענע פראַגן, עס הערן זיך נישט געוואונשענע רעוועלאַציעס. דער סיים ווערט דעריבער אָפּגעהאַלטן פון דער ווייטן און זיינע זיצונגען ווערן זעהר אָפט אָפּגעלעגט אויף אונבעשטימטע טערמינען. אָבער ווען עס ווערט שוין זעהר נישט בעקוועם די זיצונגען אָפּצורוקן, דאַן הויבט זיך אָן אַן אמת'ער געזעצגעבערישער געיעג. דאַן ווערט געטון די געזעצגעבערישע אַרבייט אין אַ ווילדן טעמפּאָ, די וויכטיגסטע געזעצן ווערן ערלעדיגט אויף איין פוס, אַלץ ווערט געמאַכט כאַפּ-לאַפּ, אַבי גיכער, אַבי מעהר און שנעלער. זיצונגען דויערן צו 12 שעה, פערציהען זיך ביז שפּעט אין דער נאַכט, די דעפּוטאַטן בעוויזן קוים דעם אָטעם איבערצוכאַפּן. אַזוי קומט עס פאַר אין אַלע קאָמיסיעס, אין דער בודזשעט-קאָמיסיע, אין דער בילדונגס-קאָמיסיע און אין אַלע אַנדערע. עס פערשטעהט זיך, אַז אַזאַ מעטאָד פון אַרבייט קאָן נישט ברענגען דעם פולן און געהעריגן רעזולטאַט. שרייבט דעריבער טאַקע איין בלאַט פון דער אָפּאָזיציע:

יעדער פערשטעהט, אַז ביי אַזעלכע בעדינגונגען קאָן נישט זיין קיין רייד וועגן וועלכער עס איז נישט ווירקליך ערנסטער אַרבייט. מען קאָן שלאָגן רעקאָרדן פון פינף קאָרדינאַלע געזעצן אַ טאָג און צוואַנציג אַרטיקלען אַ שעה, אָבער אַזאַ מעטאָד מוז זיך אָפּשלאָגן אין אַן אומגעקעהרט פּראָפּאָרציאָנעלער פערהעלטעניש צו דער קוואַליטעט פון דער אַרבייט. אָבער וועגן דעם, ווייזט אויס, געהט נישט די איניציאַטאָרן פון דער „פריידיגער" שפּרונגס-אַרבייט. פערקעהרט, עס איז שווער צו דענקען, אַז אַזעלכע מעטאָדן פון אַרבייט זאָלן זיין צופעליגע. מען דאַרף גיכער אָננעהמען, אַז דאָס איז אַ רעזולטאַט פון אַ פּלאַן, וואָס איז בעשטימט פון פאָראויס.

ווייל וועגן וואָס געדענקט דען דער סאַנאַציע ! — פּרענט אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם ענין דער „ראַבאָטניק". — זיכער האָט דאָ אַ בעדייטונג די שטרעבונג אויסצומאַטערן די דעפּוטאַטן פון דער אָפּאָזיציע, וועלכע געפינען זיך אין אַ מינדערהייט, וועלכע בעקומען נישט פאַר ווייטערע רעדעס די נויטיגע מאַטעריאַלן פון דער רעגירונג, אַזוי ווי עס קומט פאַר מיט די דעפּוטאַטן פון דער סאַנאַציע. דער לייטונג פון דער סאַנאַציע-בלאָק געהט אָבער, ווייזט אויס, אין עפּעס אַנדערש. אויפ'ן וואַרשטאַט פון דער סיים-אַרבייט געפינען זיך סאַמע נישט אָפּגעלערע פראַגן פון דער געזעלשאַפט. מען דאַרף זיי הורטאָווע, שנעל ערלעדיגן, כדי זיי זאָלן אויפהערן אַרויסצורופן עמפּערונג, כדי צו שאַפן געשעהענע פאַקטן. און ביי אַזאַ מאַסע הורטאָווע געזעצגעבערישע אַרבייט איז די פּרעסע נישט אימשטאַנד ווי געהעריג טעכניש צו בעלייכטן די בעזונדערע פראַגן, זי מוז זיך בעגרענעצן מיט קורצע בעריכטן און אַזוי אַרום ווערט דער ציל דערגרייכט: דער בירגער בלייבט נישט אויפגעקלערט וועגן די וואָילטאַטן, וואָס שיטן זיך אויף איהם מצד דער סאַנאַציע.

די שעפער פון דער עפענטליכער מיינונג
די זשורנאליסטישע קארפען-קעפ, וואס פערטרעטען די וועלט-פרעסע אין גענף

א. י. סטוטשינסקי דרוקט אין קאָוונער „פאָלקסבלאַט" איינדרוקן פון זשענעווע, פון פעלקער-בונד, און שטעלט זיך אָפּ אויף די אויסלענדישע זשורנאַליסטן, פּרעסע-פערטרעטער פון דער גאַנצער וועלט, אָנהויבנדיג פון „בערלינער טאַגעבלאַט" ביז „באָמביי קראָניקעל". עס זענען פערהאַן אַכצעהן זשורנאַליסטן די אַזוי גערופענע „זיילן פון דער אינטערנאַציאָנאַלער פּרעסע", דאָס רוב מיט אַ וועלט-נאָמען, וועלכע האָבן פערבינדונגען אין ענגען קאָנטאַקט מיט די פעלקער-ליגע מיטגלידער. דאָס רוב פון זיי זענען נישט נאָר כתם זשורנאַליסטן, נאָר מענשן וואָס העלפן „מאַכן" די פּאָליטיק, אָדער ווי הערריאָ האָט זיך אַמאָל אויסגעדריקט בשעת אַ פּרעסע-אויפנאַהמע „די זשורנאַליסטן-מיניסטאָרן".

„מאַטען". אָט די גרויסע פּאַריזער בולוואַר-צייטונג איז פערטראָטן דורך איהר ספּעציעלן אויסלענדישן קאָרעספּאָנדענט, אַנרי דע קעראַב. ער איז אַ פּאָליאַק, שטאַמט פון אַ פּוילישער מיוחסדיגער פאַמיליע, האָט זיך נאַטוראַליזירט אין פראַנקרייך. ער האָט אַ געוואַלדיג גרויסע השפעה אין די פעלקער-בונד-קרייזן נישט חלילה צוליב זיין פערזאָן, נאָר אַ דאַנק דעם זכות פון בעריהמטן זויערווין. ער איז זויערווינס נאָכפאָלגער.

„טאַן" איז די טיפּישע בולוואַר-צייטונג מיט אַ שטאַרק רעכטער אָריענטאַציע. אַ זעהר רייכע צייטונג, אַ ריזיג גרויסער געשעפט, אויף אַלע יודישע צייטונגען געזאָגט געוואָרן, דערשיינט דריי מאָהל טעגליך מיט הונדערטער אַנאָנסן. איהר פּאָליטישער קאָרעספּאָנדענט ביים פעלקער-בונד איז אַלבער דע גאַבאַר, אַ גרויי אַלטער מאַן, איינער פון די עלטסטע זשורנאַליסטן. קלוג און שאַרפזיניג, אַ מייסטער אין זיין פאַך, איז אָבער אין זשענעווע נישט צו שטאַרק בעליבט, אַ פּנים צוליב דער נים צו נעהויבענער רענאָמע פון זיין צייטונג.

„בערלינער טאַגעבלאַט" איז פערטרעטן דורך ד"ר ווילי רופעל. ער איז אין דייטשלאַנד זעהר פּאָפּולער צוליב זיינע זשענעווער בעריכטן.

„דויטשע אַלגעמיינע צייטונג" איז פערטרעטן דורך ד"ר מאַקס בער. איינער פון די גרעסטע זשורנאַליסטן - לויט נאָך ראַדעק'ן. אַ טיפּ פון אַן עכטן יודישן פקח, שאַרפזיניג, קלוג, איראָניש, איז אין זשענעווע איינער פון די פּאָפּולערסטע, מען קען איהם אומעטום און מען וואַרט אויף זיינע גוטע ווערטער". אין דער פּרעסע - לאָזשע קען מען איהם אָבער נישט דערקענען, מיט אַ געוואַלדיג ערנסט פּנים זיצט ער און... צייכענט קאַריקאַטורען.

„קאָריערע דעלאַ סעראַ", די אָנגעזעהענסטע איטאַליענישע צייטונג, וועלכע דערשיינט אין מילאַן. איהר פערטרעטער איז דער בעקאַנטער פּאָליטישער שריפטשטעלער און אָהן שום צווייפעל דער פיהרענדיגער זשורנאַליסט פון איטאַליען ג. קאַפּרין איינער פון די הויפּטזיילען פון אינטערנאַציאָנאַלן זשורנאַליזם. פון איהם אַרויסקריגן אַ וואָרט איז אַ זעלטענהייט.

„דזשאָרנאַלע ד'איטאַליאַ", דער פריהערדיגער אָרגאַן פון מיניסטער סאַלאַנדראַ, איז זעהר שטאַרק געוואָרן פאַשיסטיש. דער פערטרעטער פון אָט דער אַלטער ליבעראַלער צייטונג איז ג. ענדזשעלי, איינער פון די שעהנסטע געשטאַלטן פון די זשענעווער זשורנאַליסטן. ער איז געווען איהר פערטרעטער בעת זי איז נאָך נישט געווען פאַשיסטיש און איז איבער צום פאַשיזם צוגלייך מיט זיין צייטונג.

„פּראַוודאַ" און „איזוועסטיאַ": די ביידע פערטרעטער פון די ביידע סאָוויעטישע צייטונגען איז אַ קאַפּיטל פאַר זיך. און איך שרייב וועגן זיי ביידן צוזאַמען, מחמת ס'איז ממש שווער צו שרייבן וועגן זיי בעזונדער. ס'איז אַ צווילינג, אַ גאָט-געבענשטער צווילינג, און אונטער דעם נאָמען קאָן מען זיי אויך אין זשענעווע: „דער סאָוויעטישער צווילינג". אַזוי רופט מען דאָ די סאָוויעטישע זשורנאַליסטן ראַדעק פון „איזוועסטיאַ" און קאָלצאָוו פון „פּראַוודאַ". דאָס זענען די לוסטיגסטע און אינטערעסאַנטסטע פּרעסע-מענשן פון זשענעווע, לוסטיג און אינטערעסאַנט ווי מען קאָן זיך נאָר פאָרשטעלן. טאָג איין, טאָג אויס קורסירן וויצן, אָבער וויצן, וואָס טרעפן אין צעהנטן

(ווייטער זעה 5-טן זייט).

ספארט-בעוועגונג

„כפר המכבים"

געשפרעך מיט'ן וויצע-פרעזעס פון וועלט-פערבאנד „מכבי" — ד"ר ראזענפעלד

קיין לאדז איז געקומען דער וויצע-פארזיצער פון וועלט-פערבאנד „מכבי", וועלכער יוצ'ט אנפיהרט מיט דער אקציע פון „כפר המכבי". אונזער מיטארבייטער האט געהאט א געשפרעך מיט ד"ר ראזענפעלד וועגען דעם דאזיגען ענין, דעם אינהאלט פון דאזיגען געשפרעך גיבען מיר איבער פאר אונזערע לעזער.

— וואס איז אזוינס „כפר המכבי"? וואס איז איהר אידעע? וואס פארא צילען פערפאלגט כפר „המכבי"? וואו און אויף וואס פאר א יסוד דארף דער כפר עטשטעהען?

ד"ר ראזענפעלד ענטפערט:

— ספארט, פיזישע ערציהונג, דאס איז נישט קיין שפיל-צייג, אבער א צייט-פערטרייב פאר דער יוגענד, ווי ס'איז געוואוינט צו טראכטען דאס יודישע בירגערטום אין פוילען, אי ודער פערשטענדניש פון די פעלקער, וועלכע פיהרען א געזונדע עקזיסטענץ — שפילט דער ספארט די ראל פון אביעקטיוו-קלאסיגען געזעלשאפטליכען פאקטאר. אין די לעצטע יאהרען — און דאס דארף מען מיט צופרידענהייט פעסטשטעלען — איז די פעראינטערעסירונג און פערשטענדניש פון יודענטום פאר די פראבלעמען פון ספארט און פיזישער ערציהונג געווארען אלץ שטארקער און גרעסער. איצט, אפילו אין דעם שווערען און טרויעריגען לעבען פון דער יודישער געזעלשאפט אין פוילען איז די „מכבי"-בעוועגונג א בעדייטענדער געזעלשאפטליך-נאציאנאלער פאקטאר. ס'וואקסען בסדר די קאדערן פון די איבעריגע, דער ספארט דערגרייכט צו אלע שיכטען פון יודישען לעבען אין פוילען, האט א קאלאסאלע ווירקונג אויף דעם יעצטיגען זיך פון דער יוגענדליכער פסיכיק און פערברייטעט פאר זיי בעדייטענד דעם וועג צום אלגעמיינעם פוילישען לעבען אין בירגערליך-מלוכהשען זין.

וואס גרעסער ס'איז אונזער אנטייל אין דער ספארט-בעוועגונג, אלס בעדייטענדער מוז זיין אונזער אנשטרענגונג אין דער ריכטונג פון אויסניצען איהם פאר נאציאנאל-געזעלשאפטליכע צילען.

דער ספארט וואס שטרעבט נאר צו ענטוויקלען די מוסקולען האט גארנישט צו טון מיט אונזער ציל און גיט אין רעזולטאט נאר „פראפעסיאנאלען" וואס יאגען זיך נאך רוהם און א לייכטען לעבען.

אלס ביישפיל קענען אונז דינען די רעזולטאטען פון די בעזונדערע רעפרעזענטאנצען אויף דער לעצטער אלימפיאדע אין לאס אנזשעלאס. די מאנשאפטען, וועלכע זענען געווען דורכגעדרונגען טיף מיט דער נאציאנאל-געזעלשאפטליכער אידעע ווי למשל די יאפאנער, איטאליענער און פינלענדער האבען דערגרייכט די פרעכטיגסטע רעזולטאטען, בערענענדיג רוהם דעם נאמען פון זייער פאטערלאנד איבער דער גאנצער וועלט

— אלזא, זאגט ד"ר ראזענפעלד, ספארט מוז געהען אין איינקלאנג מיט די לאזונגען וואס דריבגען ארויס פון אונזער נאציאנאלער עקזיסטענץ, פון אונזער עקאנאמישער און קולטורעלער אויפלעבונג. דאס איז אונזער דעווין, דאס איז די ריכטליניע פון אונזער ארבייט, כדי דאס צו דערגרייכען אין דעם ברייטעסטען פערנעהם מוזען מיר האבען קאדרען פון אינסטרוקטארען, וועלכע זאלען שטעהן אויף דער הויך פון דער אנגעוויזענער אויפגאבע.

אלזא מ'דארף ערציהען קאדרען פון אינסטרוקטארען, וואו, אויב נישט אין ארץ-ישראל איז דאס ארט פאר דעם דאזיגען ערהאבענעם און פראנטווארטליכען ציל, דארט אין דער אטמאספערע פון דעם אויפלעבענדען יודיש-נאציאנאלען לעבען דארף מען ערציהען אינסטרוקטארען, וועלכע זאלען מיט ווארט און מעשים אנשפארען צו די שיכטען פון אונזער יוגענד אויף דער גאנצער וועלט.

— דאס איז די אידעע פון „כפר המכבים", שאפען אין ארץ-ישראל א דארף פון מכבעער, א צענטער פון אינסטרוקטארען, וועלכע זאלען מיט די רעזולטאטען פון זייער ארבייט שטראהלען אין אלע יודישע צענטערען.

אויף דער ערד, וועלכע ס'וועט פאר אונז קויפען דער קרן-קימת, וועט ענטשטעהען דער „כפר המכבים" וועלען ארויסגעהען ערציהער, אינסטרוקטארען פאר אונ מיטער וועט צוטון א האנד צו דעם דאזיגען פרעכטיגען ווערק, פון „כפר המכבים" וועלען ארויסגעהען ערציהער, אינסטרוקטארען, וועלכע וועלען ערציהען די יוגענד אין גייסט און קערפער און זיי מאכען א וועג צו א געזונדען לעבען, צו א לעבען וואס וועט געפיהרט אין קולטורעלע פעלקער, וואס שטרעבען צו וואויל זיין און פרייד פון לעבען.

לעצטע הכנות צו דער מכביהדע

וואס הויבט זיך היינטיגען מיטוואך אן אין זאקאפאנע

יוגאסלאווישע עקספעדיציע אנגעקומען קיין זאקאפאנע

עהערנעכטען איז געקומען קיין זאקאפאנע די יוגאסלאווישע עקספעדיציע, וואס נעהמט אנטייל אין דער „מכביהדע". די יוגאסלאווענער האבען גלייך אנגעהויבען די טרעניגנגען. זיי טרעגירען צוזאמען מיט דער פוילישער עקספעדיציע.

שטערן-צוזאמענפאהר צו דער „מכביהדע"

דער שטערן-צוזאמענפאהר פון מאטאציקלען אין אויטאס קיין זאקאפאנע, וואס איז ארגאניזירט געווארען דורכ'ן קראקעווער „מכבי", האט ארויסגערופען א לעבהאפטע פעראינטערעסירונג. ס'זענען שוין אנגעקומען פיל אנמעלדונגען פון פוילען, טשעכיען, דאנציג און דייטשלאנד. ס'זענען פערהאן פיל פריזען: פון דער שטאט קראקא, זאקאפאנער גמינע א. א. וו.

אויסלענדישע זשורנאליסטען אין זאקאפאנע

צו דער „מכביהדע" אין זאקאפאנע קומט א בעדייטענדע גרופע זשורנאליסטען, וואס פרעזענטירען די פוילישע און אויסלענדישע פרעסע. וועגען דער גרויסער פעראינטערעסירונג וואס די „מכביהדע" האט ארויסגערופען אין אויסלאנד, קען דינען דער פאקט, אז נעכטען האט זיך אנגעמאלדען אנ'אויספלוג פון 50 זשורנאליסטען, וועלכע וועלען קומען מיט א ספעציעלען צוג.

הויכע מיליטער-לייט פאהרען צו דער „מכביהדע"

פולקאווניק קילינסקי טרעט ארויס אויף דער מכביהדע מיט א רעפעראט

וו א ר ש א, 29 (יט"א טעלעפאניש) א דעלעגאציע פון „מכבי" האט היינט בעזוכט דעם דירעקטאר פון מלוכה-אינסטיטוט פאר פיזישע ערציהונג פולקאווניק קילינסקי, און איהם איינגעלאדען צו דער מכביהדע. דער פולקאווניק קילינסקי האט די איינלאדונג אנגענומען און צוגעזאגט ארויסצוטרעטען אין זאקאפאנע אין „מארסקיע אקא" מיט א רעפעראט.

צוזאמען מיט'ן פולקאווניק קילינסקי פאהרען אויך צו דער מכביהדע פיל הויכע מיליטער-לייט, בענעראלען און פולקאווניקעס.

בערלינער באקס-קלוב „הערא" אין פוילן

די געסט האבען ביי צוויי מעטשען געליטען מפלות

דער בערלינער באקס-קלוב „הערא" האט שבת און זונטאג צוויי געקעמפט אין ווארשא מיט א צוזאמענשטעל פון ווארשאווער און לאדזער באקסערס און ביידע מאל געליטען א מפלה. אין 1-טן טאג האט „הערא" פערשפילט מיט 6:10 און דעם צווייטען טאג מיט 2:14.

די רעזולטאטען פון ערשטען טאג זענען געווען פאלגענדע:

פליגען-וואג: ראטהאלץ (גוויאזדא) זיגט אויף פונקטען איבער טשאפלא.

האהן-געוויכט: לעשטשינסקי (י. ק. פ.) זיגט אויף פונקטען איבער ניימאנזן.

פעדער-געוויכט: גאלדשטיין (גוויאזדא) זיגט אויף פונקטען איבער יאנטשקע.

לייכטע וואג: ראזענבערג (גוויאזדא) רעמיזירט מיט זאקס'ן.

האלב-מיטעל וואג: בארטאשאק (צ. וו. ס.) פערשפילט ביי לידקע.

מיטעל-וואג: שטאהל II (י. ק. פ.) רעמיזירט מיט האפמאנ'ען.

האלב-שווערע וואג: קעמפא (י. ק. פ.) געווינט ביי גלאגאווסקי.

שווערע וואג: גלאוראק (הערא) געווינט דורך וואלקאווען.

אין צווייטען טאג האבען אלע 4 לאדזער רעפרעזענטאנטען: גארנצארעק, ברענף, כמיעלעווסקי און באנאשאק אפגעהאלטען זיגען.

האקעי-מייסטערשאפטען אין לאדז

ס.ק.ס. — מכבי 0:10

טריומה — ס.ק.ס (געזשוש) 0:1

אלגעמיינע פערזאמלונג פון לייכט-אטלעטישען קרייז-פערבאנד

נעכטען איז פארגעקומען די אלגעמיינע פערזאמלונג פון לאדזער לייכט-אטלעטישען קרייז-פערבאנד. נאכ'ן אנגענומען דעם בעריכט איז אויסגעוועהלט געווארען פאלגענדע נייע פערוואלטונג:

פרעזעס: שומלעווסקי. וויצע-פרעזעסען: סטאכלעווסקי און קאפ. יאנאווסקי. סעקרעטאר: בראניעוויטש. קאסיר: באשקאווסקי.

אין דער רעווידיר-קאמיסיע איז אויך אויסגעוועהלט געווארען זיידלער פון „מכבי".

„חשמונאי" בעזיגט „טשארני" אין באקס

דער לעמבערגער „חשמונאי" האט נעכטען בעזיגט אין באקס „טשארני" מיט 7:11.

פוילישע גארטען-לויפער זיגען איבער די אונגארישע מייסטערשאפטען

נעכטען זענען אין בודאפעשט פארגעקומען די אונגארישע מייסטערשאפטען אין גארטען-ספארט. אלס זיגער זענען ארויס און האבען פערנומען די ערשטע 3 ערטער די פוילישע גארטען-לויפער, לענגערסקי, גורסקי און מארושטשאק יאן.

צווישען-שטעטישער האקעי-מעטש

רעפרעזענטאנץ ווארשא — רעפרעזענטאנץ ווילנא 1:3

דער האקעי-מעטש צווישען דער רעפרעזענטאנץ פון ווארשא און דער רעפרעזענטאנץ פון ווילנא האט זיך פערענדיגט מיט א זיג פון ווארשא אין דער פערהעלטניש 1:3.

אלגעמיינע פערזאמלונג פון „ירדן"

זונטאג, דעם 5-טען פעברואר קומט פאר די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון ספארט-קלוב „ירדן" אין אייגענעם לאקאל זשגאווסקא 23.

ערפאלגרייכע טעטיגקייט פון לאדזער „שטערן"

דער טעטיגער יודישער ארבייטער-ספארט-פעראיין „שטערן" אין אונזער שטאדט האט לעצטענס געפיהרט א ברייט-פערצווייגטע און דערפאלגרייכע טעטיגקייט אין פוסבאל-מאנשאפט, האט אוואנסירט אין „ב" - קלאס די פרויען קויש-באל-מאנשאפט, האט דערצילט די מייסטערשאפט פון „ב"-קלאס און אוואנסירט אין „א"-קלאס, פערברייטערט איצט זיין טעטיגקייט. דער יודישער ארבייטער-ספארט-קלוב טראגט זיך איבער אין א נייע גרויס לאקאל, וואו אלע סעקציעס וועלען האבען גרויסע ענטוויקלונגס-מעגליכקייטען. דער לאקאל געפינט זיך אין צענטער פון שטאדט אויף אל. קאשטשושקי נר. 21.

„ערשטער באקס-שריט" אין לאדז

באקס-טאלענטען פון „בר-כוכבא" און „הכח"

די לעצטע 4 טעג זענען אין לאדז פארגעקומען די „ערשטע באקס-שריט". די דאזיגע פערמעסטונגען ווערט דורך דער באקסער וועלט געשאנקען פיל אויפמערקזאמקייט, ווייל עס בעווייזט זיך דאס ערשטע מאל אויפ'ן רינג נייע קאדרען פון באקסער, וועלכע האבען זיך נאך א לענגערער זאפעליקער צוגרייטונג דערווארט דיער דעביוט אויפ'ן באקסער רינג, אפטמאל ווערען אויף די „ערשטע שריט" ענטפלעקט באקס-טאלענטען, וועלכע פערנעהמען זעהר שנעל די אנגעזעהענסטע ערטער אין דער באקסער-וועלט.

די הייאהריגע „ערשטע שריט" האבען בעוויזען, אז אין לאדז ווערט א סך געטון אויף דעם געביט. 8 ספארט פעראיינען זענען געקומען צו די „ערשטע שריט" מיט קרוב 100 יונגע באקסער און זיי געשטעלט פאר אנ'עפענטליכען עקזאמען, אויך דאס מאל האבען זיך ארויסגעוויזען א גאנצע רייהע באקסער, פאר א מאטעריאל פון וועלכען מ'קען אין דער נאהענטסטער צוקונפט פיל דערווארטען.

די צוויי יודישע פעראיינען „בר-כוכבא" און „הכח" האבען צוגעשטעלט העכער א צענדליג באקסער פון א גישט שלעכטן מאטעריאל. עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז אין די דאזיגע פעראיינען, ווערט דער דאזיגער ספארט צווייג שטארק געפלעגט.

די טעכנישע רעזולטאטען זענען פאלגענדע:

פליגען געוויכט, קאליגאיוסקי (ל.ק.ס.) בעזיגט זבוק (גייער); באראנסקי (י.ק.פ.) שלאגט קארוואצקי (גייער).

פעדערען-געוויכט, טשאסטאלסקי (זיערבאטשאנע) שלאגט שוין אין דער ערשטער רונדע זיין געגנער ביימאן (סאקאל) דורך א טעכנישען נאקאוט.

פאנצער (בר-כוכבא) האט א שטארקע איבערמאכט איבער יאנאס (י.ק.פ.) און בעזיגט איהם לייכט

קאוואלסקי (י.ק.פ.) האט א לייכטע ארבייט מיט ארלאווסקי (ל.ק.ס.) און ברענגט איהם הויך אויף פונקטען. דאס זעלבע אנדרושעוסקי און זאמבקאווסקי (י.ק.פ.) בעזיגען זייערע געגנער פון „סאקאל" קראווטשינסקי און לעשטשינסקי.

לייכטע וואג, האלפיל (זיערנאטשאנע) בעזיגט הויך אויף פונקטען כארקעוויטש (ס.ק.ס.), קראוזער (זיערבאטשאנע) געווינט ביי באנאשאק 2 (י.ק.פ.) דורקאווסקי (י.ק.פ.) בעזיגט דאבזשינסקי (סאקאל) דאבראס (זיערבאטשאנע) שלאגט שמיאלי (ס.ק.ס.). פעך (ס.ק.ס.) געווינט ביי בלום (הכח), זימאיוסקי געווינט ביי ברעטער (הכח), אלעיניק (גייער) שלאגט מושינסקי (סאקאל).

אין דער האלב מיטעל-וואג, שלאגט ארסקי (גייער) ארלאווסקי (ס.ק.ס.), גאטהיימער (בר-כוכבא) איז טעכניש פיל בעסער פון זיין געגנער רוכאלסקי (ס.ק.ס.) און זיי נצחון איז אן צווייפעל.

א שעהנעם קאמף האט געליפערט סומעריי (הכח) וועלכער האט נאקאוטירט יאנעצקי (סאקאל), וואלסקי (גייער) שלאגט טשאסטאלסקי 1 (זיערבאטשאנע) און גאושקע (ס.ק.ס.) געווינט ביי פיעטאשיק י.ק.פ.

דעם צווייטען טאג האבען אין פליגען-וואג אין פירטעל פינאל, שפישאק (בר-כוכבא) הויך בעזיגט גורסקי (י.ק.פ.), רובינשטיין (בר-כוכבא) שלאגט נאך א שטארקער איבערמאכט מאראווסקי (גייער).

האהן-וואג, פישער (בר-כוכבא) שלאגט זיין געגנער קריסקא (י.ק.פ.), באראנסקי (י.ק.פ.) געווינט ביי קאלינאווסקי (ל.ק.ס.).

פעדערען-געוויכט, פאריזער (בר-כוכבא) האט בעגדיג א שטארקער איבערמאכט אין דער דריטער רונדע שלאגט קאוואלסקי (י.ק.פ.).

לייכטער-וואג, כיבאווסקי (ס.ק.ס.) גיט זיך אונטער צו קראוזער (זיערנאטשאנע), דאבעס פערשפילט צו דורקאווסקי (י.ק.פ.).

האלב מיטעל-געוויכט, גאטהיימער (בר-כוכבא) געווינט נאך א שעהנעם קאמף ביי רייך. סומעריי (הכח) שלאגט הויך ארסקי (גייער) און וואלסקי (גייער) געווינט ביי גאושקא (ס.ק.ס.) אין דער מיטעל-וואג, פאדגורסקי (זיערנאטשאנע) געווינט ביי גרוהאלא (סאקאל), קאושינסקי (ל.ק.ס.) בעזיגט וואיטשעכאיוסקי (זיערבאטשאנע), יוזשוויאק (סאקאל) שלאגט וואוויטשיק (י.ק.פ.)

אין דריטען טאג פון די קאמפען זענען פארגעקומען די האלב פינאל-קאמפען און די עלימינאציע קאמפען פון דער האלב שווערער וואג.

צום פינאל האבען זיך קוואליפיצירט אין דער פליגען וואג — שפישאק, (בר-כוכבא) גדאנסקי (גייער), האהן-וואג — פישער (בר-כוכבא) פעדערען-וואג — טשאסקאלסקי (זיערבאטשאנע), אלעיניק (גייער), לייכטער-וואג — דאבראס (זיערבאטשאנע) שומעריי (הכח) מיטעל-וואג — קאשינסקי (ל.ק.ס.)

האלב שווערער-וואג, מארגענשטערן (הכח) ווייזט זיך ארויס אלס א פעהיגען באקסער און שלאגט הויך אויף פונקטען סטאנקעוויטש (י.ק.פ.)

בעת די נעכטיגע פינאל-קאמפען, האבען די ערשטע ערטער דערצילט אין דער פליגען-וואג — יעדינעצקי (י.ק.פ.), האהן-וואג — בארצנסקי (י.ק.פ.), פעדערן-וואג — פאריזער (בר-כוכבא), וועלכער איז געווען איינער פון די בעסטע באקסער אין טורניר. לייכטער-וואג — אלעיניק (גייער), האלב מיטעל-וואג — וואלסקי — (גייער), וועלכער האט בעזיגט שומעריי („הכח"). וואלסקי איז געווען דער בעסטער באקסער אין טורניר. מיטעל וואג — קאשינסקי (ל.ק.ס.), און אין דער האלב-שווערער-וואג האט דאס ערשטע ארט פערנומען מארגענשטערן (הכח), וועלכער האט בעזיגט קוגעל (י.ק.פ.)

א יודישער יונגערמאן פון פוילען

מאלט בילדער פאר גלחים אין שפאניען

דערקענט האט איהם א יודישער סוחר, וואס איז צוליב היטלער'ן אנטלאפען קיין שפאניען. — א מערקווירדיגע בעגעגעניש צווישען צוויי משמדים

א בריף פון פאריז

פון **דוד איינהארן**

.2

— משה'קע : — האט ער אויסגעשריען — זעה נאר, וואונדער איבער וואונדער! עס איז דאך דיך גאר נישט צו דערקענען, א גאנצער שפאניער! זעה, די באקענבארד... סקאנדאל! קומט! וואו מען זיעט דיך נישט, דארטען וואקסטו, שלום עליכם א גרוס פון טאטען און פון דער מאמען, איך ... נישט לאנג געוועזען ביי דיר אין שטעטעל, די שוועסטער רבקה האט מיט מזל חתונה געהאט, א פייבעם חתן.. גאלע יחוס... זיעס רבינס א שוועסטער-קינד, זאג מיר נאר, שפיל-פויגעל, פארוואס האסטו נישט געשיקט קיין קבלה אויף דעם געלד, וואס די עלטערען האבען דיר געשיקט, דער טאטע פרעגט זיך כאטש צי דו דאווענסט כאטש אמאל, ער קלייבט זיך דיר שרייבען א פאר נייע תפילין.

דער קינסטלער האט געפרובט מאכען א בעוועגונג מיט'ן האנד ווי אייבער, וואס טרייבט זיך אדער ווי א ווילדער טיגער וואלט אויף איהם ארויפגעפאלען, דער יוד האט דאס אבער נישט געזעהן, ער האט געהערט ווייטער:

— וואס זיצסטו ווי א תם? וואס, דערקענסט מיך נישט? דאס בין איך דאך, איטשע בער, געזעסטו נישט איטשע בער'ן פון דעם אפטייק-קראם, וואס אויפ'ן מארק? ווי קומסטו צו דאן מיגועל'ן, יא, פערגעסען דיר זאגען, איך וואוין איצט אין מאדריד. אנטלאפען פון היטלער'ן, א מיתה משונה זאל ער איינעהמען. געווען נישט שלעכט אין דייטשלאנד, אבער אין שפאניען איז בעסער, א טייער פאלק, אוי טוט מען דארטען אן צרות די גלחים! קלוג געווארען אויף דער עלטער. וואס איז דיר, משה'קע? נישט גוט געווארען, מסתמא קאליע געמאכט דעם מאגען. איך געדענק דיין מאמע פלעגט קומען צו מיר אלע ווייל באך ריצען - אייל — געהם א גלאז וואסער, וואסער — האט ער זיך א כאפ געטון צום גראפין און אנגעגאסען וואסער אין משה'קס גלאז.

משה'קע האט אבער פון וואסער נישט געטרונקען, ער איז געזעסען בלאס ווי דער טויט, די אויגען שטאר, ווי פערגליווערט, די הענד, וואס זענען געלעגען אויפ'ן טיש האבען געציטערט ווי געצוקט אין קאנוואולסיעס.

— פאניע גריינבערג -- האט ער זיך געבעטען שטיל מיט בלאסע ליפען. האט רחמנות מאכט מיר נישט קאליע קיין געשעפטען, דער ע"ל דארף נישט וויסען אז איך בין א יוד.

— דער ע"ל?... — האט איטשע בער נישט אויסגעהאלטען, נאר גלייך האט ער זיך א ביס געטון אין צונג. מיגועל'ס סוף האט ער נישט געוואלט ארויסגעבען, און איבער'געהענדיג אויף א געשעפטליכען טאן, שוין רוהיגער געפרעגט מיט נישט קיין בעהאלטענער נייגעריגקייט.

— וואס פערקויפסטו איהם?

— בילדער — האט משה'קע קוים געענטפערט.

— אויב בילדער, מאכט נישט אויס — האט איטשע בער געזאגט און גלייך פערגעסען אז ער האט נאר וואס געוואלט איהם מינטערען, — האסטו נישט וואס מורא צו האבען פאר איהם, ער איז אן אוהב ישראל, ער מעג וויסען, אז דו ביזט א יוד.

— דאן מיגועל -- האט גריינבערג זיך גלייך געווענדעט צו מיגועלען אויף שפאניש — איך קאן איהם אייך רעקאמענדירען, מיינער א לאנדסמאן, א פיינער קינסטלער און א גוטער יוד.

דאן מיגועל איז ביי דער גאנצער סצענע געזעסען און בעטראכט רוהיג זיינע צוויי געסט. אויף זיין הויכען שטערען האבען זיך צולייגט א פאר טיפע קנייטשען, זיינע גרויסע שווארצע אויגען זענען געווארען מאדנע טרויעריג, און דאך האט ער נישט געקאנט בעהאלטען צווישען זיינע געדיכטע גרויע וואנצעס א איראנישען שמייכעל.

איהר דארפט איהם נישט רעקאמענדירען, איהם האט שוין א גלח רעקאמענדירט — האט דאן מיגועל רוהיג געזאגט. דער דאזיגער גלח וויל דווקא איך זאל ביי איהם קויפען א הייליגע מוטער.

— כא-כא-כא! — האט איטשע בער זיך צולאכט און מיט ביידע הענד זיך אנגעכאפט אן טיש ער זאל נישט אומפאלען. — וואס זאגט איהר? כא-כא-כא, רעדט אייך איין... כע-כע-כע כע, קויפען ביי איהם... אוי געוואלד! כא-כא-כא! א הייליגע מאמע...

— פאני גריינבערג — האט משה מיט א שוואכער שטימע זיך געבעטען, — דערציילט דאס נישט מיינע עלטערען, איהר פערשטעהט א מאלער מאלט אלץ, אבי מען קויפט נאר.

גריינבערג האט שוין גארנישט געהערט. ער האט זיך געקוייקעלט פון געלעכטער און כסדר איבערגעחזרט... אי, וועה, א שפאנישער גלח, געוואלד, א הייליגע מאמע.

דער געלעכטער איז אבער שנעל אוועק, איטשע בער איז געווארן פלוצלונג ערנסט און אנשטעלענדיג זיינע אויגען וואס האבען פלוצלונג פערלוירען דעם גאנצען חוזק איז געווארע זראפעלט גרעסער, האט ער זיך געווענדעט צום קינסטלער:

— זאג מיר נאר, משה'קע, די מעשה געפעלט מיר נישט, האסטו נישט אמאל איבערגעדרעהט די קאפאטע און צוגעשמדט זיך?

ווייטער האט ער שוין נישט גערעדט, ווייל משהקע איז שוין געווען לעבען טיר. די שפאנישע פאה אויפ'ן רעכטען באק האט נאך א שיין גצפון פאר'ן שפיגעל-גלאז פון פענסטער און פערשוואונדען.

א ווילע האבען זיך דאן מיגועל מיט איטשע בער'ן איבערגעקוקט, נאכדעם האט דאן מיגועל שטיל געזאגט, כמעט ווי צו זיך: א פערשטעלטען יודען צווישען קריסטען פערשטעה איך נאך, נאר א פערשטעלטען קריסט צווישען יודען איז מיר ביי. איהר מוזט קענטיג גאנץ שטארק זיין ביי אייך אין פוילען — האט ער צוגעגעבען -- אז אזא פערשוין האט מורא אויסצוזאגען, אז ער איז געשמדט.

— שטארק זענען מיר נישט — האט איטשע בער איהם שוין מיט א שטילער שטים געזאגט, — נאר די צייטען האבען זיך געענדערט, היינט קאן מען שוין פון דער הייליגער מאמען קיין סך פרנסה נישט האבען און מען מוז דינען ביידע געטער. ביי אונז אין פוילען זענען איצט דא א סך יונגעלייט וואס בייסען צו אויף צוויי טישען, וואס זיי דערעסען דא נישט אויפ'ן טריפה'ען טיש דערעסען זיי אויפ'ן כשר'ען.

* * *

א לאנגע צייט האט מען אויפ'ן מאנפארנאס נישט פערשטאנען די אורזאך, פארוואס משה'קע זעהט זיך מעהר נישט ערשט זומער-צייט ווען פס קומט פאר אין קלויסטער „סאקר קער" אויפ'ן מאנמארטער א ספעציעלע גאטעס-דינסט פאר אלע יודישע משומדים, האט איינער א קינסטלער איהם דערזעהען צווישען די פיר הונדערט געשמדטע יודען. משה'קען איז מסתמא שווער געווען צו שפילען די דאפעלטע ראלע און ער האט אויף שטענדיג פערלאזען די געצעלטען פון טאטען און איז ארייבער אין דער געמויערטער הויז פון „זוהן", צי האט דער שפאנישער גלח אין די גאלף-הויזען נאך אמאל צוגערעדט דאן מיגועל'ן ער זאל קויפען משה'קעס א הייליגע מאמע, איז אומבעקאנט . (סוף).

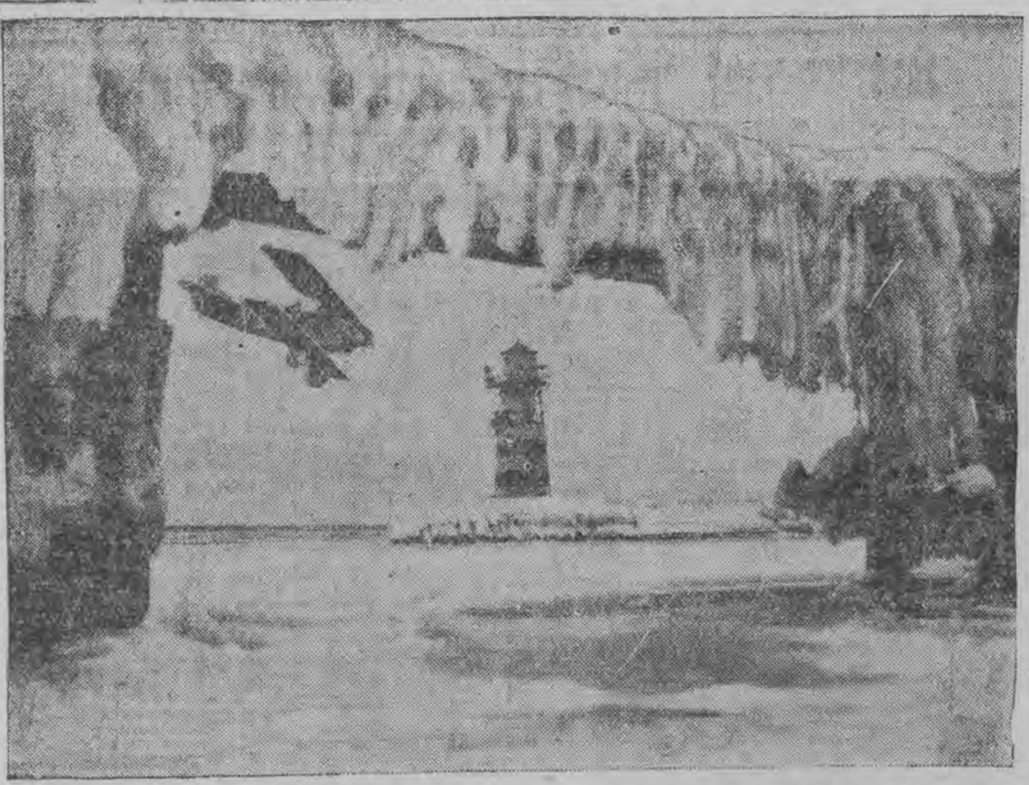

אנ'אעראפלאן ברענגט פראוויאנט פאר דער מאנשאפט פון א לייכט=טורם, וואס איז אין אייז=געפאהר

די שעפער פון דער עפענטליכע מיינונג

(ענדע פון דער 3. זייט)

ריפ, שארף, בייסיג און גאליק, און מען ווייס שוין פון וועמען זיי שטאמען. דאס זענען די „צווילינג-וויצען". צו יעדער זיצונג, יעדער קאמיסיע, יעדער רעדע, פ"ב-מיטגליד, יעדער געשעהעניש, געפינט בער צווילינג א וויץ. א גלייכווערטעל. זיי לאזען נישט דורך קיין זאך, און ס'איז דאך איבעריג צו בעמערקען, אז יעדער וויץ איז פול מיט יודישען זאלץ און פעפער.

ביידע גיהען שטענדיג צוזאמען, ביידע מיט גרויסע ברילען, ביידע מיט די פייפען אין מויל, אויף ביידענס פנים איז שטענדיג אויסגעגאסען א מין טייוועלשער שמייכעלע, ביידע זיצען זיי איינער לעבען אנדערען אין דער פרעסע-לאושע, און ס'איז אינטערעסאנט צו זעהען, מיט וואס פאר א מינע זיי בעטראכטען יעדען רעדנער, מיט וואס פאר א ביטול מען נעמט די פעדער אין האנד עפעס צו נאטירען און בכלל מיט וואס פאר א שטימונג זיי קומען אריין אין זיצונגס-זאל. מיט'ן קוק ווערען זיי ארומבערינגעלט און מען ווארט מיט אפענע מיילער אויף עפעס א גוט ווארט. די ענטוואפנונגס-קאנפערענץ איז געווען פאר זיי ביידען א טייערער ביסען און מען קען זיך לייכט פארשטעלען, וואס די לעזער אין ראטענרוסלאנד האבען בעקומען יעדען טאג צו לייענען.

מורא'דיג גאליק איז ראדעק, ס'איז דער אמת'ער ביטערערער קנויט. אפילו די שווייצארישע רעגירונג האט אויף איהם געווארפען אנ'אומחן... און מ'האט איהם נישט אריינגעלאזען אין דער שווייץ, מ'האט איהם פארשאהרען אין דער צייט ביי דער גרענעץ פערהאלטען און צוריקגעשיקט. ער האט זיך אבער געגעבען אנ'עצה, אין צוויי טעג ארום איז ער געקומען פון בערלין מיט א דיפלאמאטישען פאס, אלס מיטגליד פון דער סאוויעטישער דעלעגאציע... און ווער קען נישט אין זשענעווע ראדעק'ן אדער קאלצאוו'ן? אפגערעדט אין דער פ"ב-סביבה, אין יעדער קאפע, אין יעדען רעסטאראן, אומעטום, וואו ראדעק און קאלצאוו זענען פאראן, איז די שמחה פיל...

ארטאפעדישער אנשטאלט

פראטעזען, גארסעטען, ארטאפעדישע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאטפוס-איינלאגען געגען פיס-שמערצען אלס נאך גיפס-אבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פעטריקאווער 119, טעל. 281-81.

מיט א גרעפין אין א שראט=וואגאן

איך בין צוגעקומען צום פענסטערל פון הער באהן-קאסע, נאר דא האט זיך פאר מיין נאז פערהאקט דאס פענסטערל און ס'האבען זיך דערהערט ווערטער, וועלכע האבען מיר ווי א דונער געטראפען: „נישטא מעהר קיין בילעטען", וואס טוט מען?

אין דער פריה האב איך דערהאלטען א דרינגענדע דעפעשע, וואס רופט מיך ארויס אין וויכטיגע געשעפטס - אנגעלעגנהייטען אין דער באהנסטער שטאט.

איך בין געשטאנען א צורודערטער און געטראכט, וואס טוט מען?

נאר אט האב איך בעמערקט עפעס א מאדנע פרוי, וועלכע האט זיך געדרעהט ארום קאסע און האט זיך צו אלץ צוגעהערט און צוגעקוקט.

צי אין זי אייגענטליך געווען א פרוי? אפגעשוירען ווי א יונגעל, אין פענסנע; אנגעטאן אין א שווארצער לעדערנער קורטקע, און א היטעל און באטפארטען — איז זי גיכער געווען ענליך צו א צולאזענעם יונגעל. דערצו נאך האט זי גערויכערט און וואוילעריש געפאכעט מיט א בייטשעל.

ווי אזוי האבען מיר זיך בעקענט? זי איז צוגעקומען צו מיר און געפרעגט צי דער זייגער איז א ספעציעלער באהן-זייגער, אדער ווייזט ווי דער שטאטישער. אין פינף מינוט ארום האב איך שוין געוואוסט, אז זי בעדינט א געוויסע גרעפין און בעגלייט זי אין קוראר'ט אריין; אז די גרעפין איז זעהר א בערייטע און קאפריזנע דאמע, וועלכע פערטראגט נישט דעם הור-האן, אויף די באהנען האט פייגד די געזעלשאפט פון צופעליגע פאסאזשירען — און דעריבער האט זי גענומען א קופע פון 2-טע קלאס, אויף פיר פערזאן, הגם זיי פאהרען נאר זאלבעצווייט. אגב פאהרען זיי מיט'ן זעלבען צוג, אויף וועלכען איך האב נישט בעקומען קיין בילעט.

און דא האב איך א טראכט געטון, צי וואלט נישט די גרעפין דערלויבט דורכפאהרען א צוויי סטאציעס אין איהר קופע?

קיין באגאזש האב איך נישט מיט זיך, מיט מיין געזעלשאפט זאג איך צו נישט שטערען.

ס'איז מיר נישט לאנג אויסגעקומען צו איבערצייגען דער גרעפינס בעדינע'ין.

מיט פערגעניגען האט זי מסכים געווען אויס פועל'ן א דערלויבעניש ביי דער גרעפין.

איך בין געבליבען ווארטען אויפ'ן פעראן.

אין מינוט צום אפגאנג פון צוג. מיין האפנונג האט זיך געוואקעלט.

ענדליך האט זיך אין פענסטער פון ערשטער קלאס בעוויזען מיין נייע בעקאנטע און גערופען מיך מיט דער האנד. איך בין ארויפגעשפרונגען אויפ'ן צוג שוין אין מיטען גאנג.

— איך האב געפועלט ביי דער גרעפין, — האט צוגעזאגט מיט אייך צו בעקענען.—ביטע, קומט מיט מיר.

זי האט געעפענט די טיר פון קופע. מיר זענען אריין.

אויף א ווייכען סאמעטענעם דיוואן אנגעהילט אין א העלער אויסגעשייטער זיידענער טוך איז האלב געלעגען די גרעפין.

זי האט געהאט א טרויעריג ליידענשאפטליך פנים, א טראגיש העדליכער פנים פון א געטין.

ווען זי האט ביי אונזער בעווייזען זיך געעפענט די אויגען, האט זיך מיר אויסגעוויזען, ווי צוויי בלאנקע בליצען וואלטען דורכגעשניטען א זומערדיג פערוואלקענט הימעל.

די בעדינערין האט מיך פארגעשטעלט און איז באלד אויס. איך האב זיך דערפיהלט נישט בעקוועם.

נאך צוויי דריי באנעלע פראזען, איז ווידער שטיל געווארען. די גרעפין האט געשוויגען. זי האט בערוהיג געפינטעלט מיט די אויגען, די ברעמען האבען געציטערט. ענדליך האט זי געזאגט:

— ווען כ'האב קאפ-וועהטאג לייד איך פון עלעקטרישער ליכט. לעשט אויס, כ'בעט אייך!

כ'האב א דרעה געטון דעם שאלטער און פון דער קליינער אומבעווייטענדער בעוועגונג מיט דער האנד האט זיך די קופע פערוואנדעלט אין א פאר-עטיש ווינקעל.

אויפ'ן באלקאן און ווענט פון קופע האבען שאטענס זיך געשפילט בייטענדיג פאנטאסטיש די ליניעס ווי וואלקענס אויפ'ן הימעל. פאר די אויגען האט זיך בעוועגט ווי איינגעפאסט אין א פענסטער-ראם דאס זעלבע שטיקעל בלייכע הימעל מיט'ן ערשטען אווענד-שטערע, וואס ציטערט און בלאנקט ווי א טרער אויף די וויעס. דער סילועט פון דער ליגענדיגער פרוי האט געצויגען און גערייצט די געדאנקען.

פלוצלונג האט די גרעפין שטיל א זאג געטון:

— מיר איז קאלט, דעקט מיך איין!

איך בין אויפגעשטאנען, צוגעגאנגען, אויפגעהויבען די ארוגטער-געפאלענע דעקע...

* * *

סטאנציע ה.. — האט אויסגערופען דער קאנדוקטאר, געמוזט זיך שיידען מיט דער געליבטער. זי איז געפאהרען א סך ווייטער און אט בין איך שוין געשטאנען אויפ'ן פעראן. בעגלייטענדיג מיט דאנקבארע אויגען דעם אוועקגעהענדיגען צוג, איך וועלכען כ'האב צופעליג פערבראכט עטליכע גליקליכע שעה. ענדליך האט זיך אין דער פענסטער-ראמע בעוויזען דאס הערליכע פנים פון דער גרעפין.

— גיט נאר א קוק אויף דער שיינהייט, — האב איך פלוצלונג דערהערט א בעקאנטע שטימע. כ'האב זיך אויסגעדרעהט.

נעבען מיר איז געשטאנען מיינע אנ'אלטער גוטער בעקאנטער, אנ'איבעיגער רייזענדער וואר-זשאר.

— איהר קענט זי? — האב איך איהם געפרעגט, בעגריסענדיג זיך מיט איהם.

ער האט צווייטייטיג א שמייכעל געטון.

— אנ'אריגינעלער טיפ! א שיינהייט! נאר צום בעדויערן א קריפעל.

שטעלט אייך פאר, א קאליקע אויף קוליעס. א טעמפעראמענט נישט צום שטילען! און אזוי רייזט זי איבער פערשידענע באהן-ליניעס. בעהמט שלאף-קופע 2-טע קלאס אויף פיר פלעצער. און איהר בעדינערין שטעלט איהר צו „בעגלייטערס". מיט מיר אליין איז נישט לאנג פארגעקומען אזא פאל.

ער האט אנגעהויבען דערציילען, נאר איך האב איהם נישט געהערט.

אייגענטליך, האט ער מיר דוכט זיך, דערצעהלט מיין אייגענע פאסירונג.

פון רוסיש: **חבל בוזגאן.**

זי מאכט דעם מאן אַן איבעראשונג

(ערצעהלונג) נאך פראנצויזישען — פון ג. פערלמאַן

באַך 6 חדשים פון פיבערדיגער ליבע האָט דאָס פערליבטע פאָר׳על, — דעניעל און בעלאַ, — זיך געמוזט שיידען אויפ׳ן גאַנצען זומער. בעלאַ, אַ יונגע ווייבעל, האָט געמוזט מיטפאָהרען מיט איהר געזעצליכען מאַן אין די בערג אָר׳ער צום ים. אָרער וואוהין עס זאָל איהם נישט איינפאַ׳ען צו פאָהרען... אַך, נישט אַלעמאָל, ווייזט אויס, איז עס גוט צו האָבען אַ מאַן, וועי אַפילו ער איז, ווי בעלאָס מאַן, שטיל־רויק, אַ מענש מיט אַן איבערגעגעבענע הארץ און נישט צו בייגעוויג צו ווייסען, וואָס די פרוי טוט, ווען ער איז נישטאָ אין דער היים...

דער מאָמענט פון געזעגענען זיך איז געקומען. בעלאַ איז צוגעפאַלען אין איהר געליבטענס אָרעמס און געוויינט ביטער.

— עס וואָלט געווען אַזוי גוט, מיין געליבטער, — האָט זי געזאָגט, — אַזוי גוט, ווען מיר וואָלטען פערבראַכט דעם זומער צוזאַמען... איך און דו, — און ווייטער קיינער נישט... ערגעץ אין אַ פערוואָרפענעם ווינקעל...

דעניעל האָט צוגעשטימט, אַריסטאָקראַטיש זיי אַרויסצוגעפון זיינע אָרעמס.

— יאָ, מיין זיס מיידעל, — האָט ער געענטפערט, — עס וואָלט געווען זעהר גוט... פערבלייב מיט מיר. איך האָב דיך אַזוי ליב... איך קען דיך נישט אַוועקלאָזען...

עס איז אָבער געווען נישט מעהר ווי געפּרעדט. אין דער אמת׳ען האָבען זיי ביידע זעהר גוט געוואוסט, אַז עס איז באַר אַ חלום, אַ וואונש פון הארצען, וואָס זיי וועלען קיינמאָל נישט קאָנען פערווירקליכען; דעניעל איז געווען צו אָרעם; בעלאַ, ווידער, איז געווען רייך, אָבער נאָר מיט איהר מאַנס רייכקייט. די קליינע בעלאַ, שעהן מיט אַזאַ צאַרטער און איידעלער שעהנקייט, דאַרף געמוזט האָבען צופיל קליידער, צופיל פוטער־וואַרג, צופיל פער׳ל, צופיל פערפיום, צופיל לוקסוס פון יעדען סאָרט.

וואָס וואָלט פון איהר געוואָרען אין דער אומבעקוועמער וואוינונג וואו דעניעל, דער שעהנער בלאָנדער יונג, איז געשלאָפען אויף אַ קאַנאַפּע אָהן ספּרונזשינעס און האָט פערהאַנגען זיין באַר־צימער מיט אַ פאָרהאַנג פון בלויען לייווענט?

דעניעל איז געווען אַן אָרימער בחור, אַ קליינער אָנגעשטעלטער אין דער־ועלבער באַנק, וואו בעלאָ׳ס מאַן האָט פערנומען די הויכע שטעלע פון פּרעזידענט. דעניעל האָט צו־גוט געוואוסט, וואָס עס האָט איהם געפעהלט, אַז ער זאָל נאָר פערלאַנגען פון זיין געליבטער אַזאַ גרויסען קרבן, ער האָט צום לעצטען מאָל אַרומגעוויקעלט זיינע אָרעמס אַרום בעלאַס ווייסען האַלז, האָט איהר געקושט לאַנג די אויגען, די ליפּען, דעם גאַנצען פנים, און דערנאָך אַרויסגעזאָגט:

— ווי גאָר דער לאַנגער, דער שווערער זומער וועט זיין פערביי און דו וועסט זיך אומקעהרען אַהיים, זאָלסטו מיין ליבסטע, גלייך קומען צו לוי־

פען צו מיר, איך וועל דאָ זיצען און די אָוונטען און וואַרטען אויף דיר... איך וועל זיך פון אָרט נישט ריהרען...

— דו ווייסט דאָך, מיין טייערער, — האָט בעלאַ געזאָגט, — אַז אויב כ׳וועל דיך לאָזען אַביסעל צו־לאַנג וואַרטען, וועט עס נישט זיין מיין שולד, און דו פערשטעהסט דאָך אויך, פאַרוואָס איך וואָלט בעסער וועלען נישט שרייבען דיר קיין בריף...

— דו האָסט רעכט, מיין שעהנהייט, מיר מוזען זיין אויסגעהיט, שטענדיג אויף דער וואַך פון אונזער גליק... מיר קריגען טאַקע נישט מעהר ווי בריע־לעך, אָבער וואָס פאַראַ וואונדערליכע בריעקלעך דאָס זענען!...

אַלץ געהט פערביי, דאָס גוטע אַזוי ווי דאָס שלעכטע. דער זומער איז אויך אַוועק אין דעם וועג פון אַלע זומערס. עס איז געווען פאַר דעם יונגען פּאָר׳על אַ שווערער זומער, אַן אומעטיגער. אַ לאַנג אויסגעצויגענער. בעלאַ האָט געקוקט נאָך דעם אָרט־מען דעניעל׳ן און זיך נישט געקאָנט מיט גאָרנישט טרייסטען, איהר פריינדשאַפט צום מאַן איז געשטי־גען און מיט יעדען טאָג האָט זי אַלץ מעהר זיך אַלץ מעהר געלאַנגווײלט אין דעם לוקסוס און אין די „פּערגעניגעס“ וואָס דער מאַן האָט איהר צו שטעלט אַ מאַן אין די ווילעניגער איז אַזוי, טאַקע צו אַלט פאַר אַ ווייבעל אין די ציוויליזירטע...

דערצו פערכאַפּט מיט פיבערדיגער ליבע צו אַ בחור פון איהר אייגענער עלטער, פינדעצוואַנציגען איז בע־לאַן אַ פאַר מאָל איינגעפאַלען אַז איהר אַלטער מאַן א׳ז אויך נישט געווען אומשולדיג און האָט געמוזט האָבען ערגעץ אַ געליבטע. ווי אַזוי דען האָט זי גע־קאָנט זיך ערקלערען זיין רוהיגקייט און גלייכגילטיג־קייט, מיט וועלכע ער פלעגט אָנקוקען אויף איהר אידעקאַלטער בעהמונג? צייטענווייז האָט ער אויך אָנגעשטעלט אויף איהר אַ בעוונדער־גריגען באַגערענדען, אומגעדולדיגען בליק... און דאָס האָט זי אַרויסגעבראַכט אויפ׳ן געדאַנק, אַז דער זומער איז פאַר איהם אויך אַן אַקומעניש און אַז אויך ער האָט געוואָלט וואָס שנעלער אָנקומען אין שטאָט, וואו עס האָט געוואַרט אויף איהם עפּעס אַ גרויס גליק... אין שטאָט ערגעץ־װאָס, האָט ער פריהער קיין מאָל אַזוי נישט געקוקט אויף איהר.

איינמאָל, אין אַן אָוונט, — דער זומער איז שוין געהאַנגען אַ מידער איבער די פעלדער, — האָט בעלאַס מאַן פלוצלונג אַ זאָג געטהון:

— דו ווייסט איך בין שוין מיד פון דעם האָטעל און פון די זומער־געסט מיט זייער טומעל... אפשר וואָלטען מיר גלייך געפאָהרען אין שטאָט אַריין?...

— ביי מיר האָסטו געפעלט. — האָט זי גע־רליהפעריט מיט אַ שטימע, וואָס האָט געקלונגען אויס־

דרוקען גלייכגילטיג, אָבער אין דער אמת׳ן האָט זי געציטערט מיט איינגעהאַלטענער פרייד.

אַ ציטער פון פרייד איז איהר אויך דורך איי־בער׳ן גאַנצען לייב, פונ׳ם קאָפּ ביז די פיס, און אַזוי פערטון איז זי דעמאָלט געווען אין זיך, אַז זי האָט גאָרנישט געפיהלט דעם מאַנ׳ס האַרטע האַנד, וואָס האָט געדריקט אויף איהר בלוזען, די נעבעך אָקסעל.

זיי האָבען פערלאָזען דעם זומער־האָטעל מיט אַלע זייערע זומערדיגע פריינד, נאָך דעמזעלבען טאָג וואָס בעלאַ איז אָנגעקומען אין שטאָט, איז זי געווען אין דער גאַס, אין דעם הויף, פאַר דער שוועל פון דער וואוינונג, וואו מיט עטליכע וואָכען צוריק האָט זי געהאַט פערלאָזט די אָרעמס פון איהר גע־ליבטען. אָבער בעלאַ האָט איבערגעלייענט אַ צאַר־טער נאָמען אויף דער טיר, און דער אומבעקאַנטער, וואָס האָט איהר געעפענט, האָט גאָרנישט געוואוסט פון דעניעל׳ן. מיט אַ געפיהל פון אַנגסט איז זי דורכגעגאַנגען דעם לאַנגען הויף זיך באַכצופרעגען ביי דער אויפזעהערין פון הויז, אָבער די אויפזעהע־רין, אַ שוועדע פרוי, האָט איהר געענטפערט נישט גאָר אידעל און אַפילו מיט אַ חוזק־שמייכעל:

— שוין צוויי חדשים אַז ער איז אַוועק, און ער האָט נישט איבערגעלאָזען קיין אַדרעס...

בעלאַ איז געווען אַזוי אָנגעשראָקען, ריכטער־דיג זיך אויף באַך ערגערס, אַז זי האָט אַרויסגעלאָזט אַ זיפץ פון ערלייכטערונג.

„ער איז גאָר אַוועק, ער איז גאָר אַוועק...— האָט זי געזאָגט צו זיך, — ער האָט נישט קיין גרונד צו וועלען מיך פערלאָזען... ער וועט שוין געפינען אַ מיטעל צו לאָזען מיר הערען פון זיך“...

ווען זי איז אָבער געקומען צו זיך אַהיים, האָט דער מוט מיט אַמאָל איינגאַנצען זיך אָנגעזאָגט פון איהר, זי האָט מעהר גאָרנישט געפיהלט ווי באַר דעם גרויסען נישט־געשטילטען הונגער נאָך דעניעל׳ס ליבע. זי האָט זיך פערשלאָסען ביי זיך אין צימער, האָט זיך אַריינגעוואָרפען אין בעט און האָט געוויינט, ווי עס וויינט אַ קליין קינד, פערגראָבענדיג דעם קאָפּ אין קישען.

(סוף מאָרגען)

קלאַני־קינאָ־טעאַטער
ZACHĘTA
26 זגערושער 26
הייוט און פאלג. טעג!
דער שענסטער פילם־שלאַגער
פון איצטיגען סעזאָן א. ג.
דעמאָן פון ליבע
(ATLANTYDA)
אין די הויפּטראָלען:
Brygida Helm i Jean Angelo
אויסער׳ן פּראָגראַם: קלאַנג - צוגאַבע
קינצ׳יך: פריילעכער פארוטשנים
אנהויב פון די סעאַנסען טעגליך 4 נאָכמיטאָג
שבת און זונטאָג 12 א זייגער ביטאָג.

ווי אַזוי ס׳האָט זיך געענדערט די יאַגד־קליידונג אין גאַנג פון די יאַהרהונדערטער

יאַגד־קאָסטיומען אין פערשידענע עפּאָכן

די קונסט צו ליבען...

(כמעט אַ לעקציע) — פון ב. קאָווער

ווען איהר גיט מיר 50 טויזענד זל. זאָג איך אייך, וואָס איך בין.

הא? איהר האָט נישט אַזאַ גרויסע סומע? וועל איך אייך אַרויסגעבען אָן אַ העלפט.

דאָס פערמעגען איהר אויך נישט? טאָ זאָל בלייבען אַ פערטעל, אַן אַכטעל, אַ זעכצענטעל!

אויך צופיל?

אויב אַזוי וועל איך אייך עס מאַכען בחנם.

בין איך אַ פיינער מאַן?

איך בין אַ גרויסער ליבהאָבער פון ליבע.

יאָ, פון ליבע!

נישטאָ אויף דער וועלט קיין גרעסערע ליבע, קיין בעסערע ליבע, ווי די ליבע צו ליבען, צו פיהרען אַ ליבע.

דאָס פערשאַפט מעהר פרייד, מעהר נחת, ווי אָפּצוגעבען חובות, ווי באָרגען יענעם אַ פּאָר זלאָטעס, ווי צו פערלירען געלד און אַקציעס.

אַפילו נאָך מעהר פרייד ווי צו האַלטען אין הויז ביי זיך אַנ׳אַלטען שווער מיט אַ שוויגער.

יאָ, די ליבע צו פיהרען אַ ליבע שטעהט העכער, ווי אַלץ מיט אַנאַנדער.

דער, וואָס האָט אַ שעהן מיידעל, אַ יונגע, לאָמיר זאָגען, פון זיבעצעהן — אַכצעהן יאָהר, און ער פיהרט מיט איהר אַ ליבע, און ער איז זי מיינען עס מיט׳ן גאַנצען הארצען, דער ווייסט, אַז ער ליבט עפּעס, וואָס איז הערט מען זאָל עס ליבען.

און דאָס אייגענע ווייס זי — אויב ער מיינט עס מיט׳ן גאַנצען הארצען.

ליבע האָט מיינט קאַלטקייט, פּאַלשקייט, הינטערפיסלעך און ליגענס.

ליבע איז פערליבט אין אמת׳דיגקייט און געטרייקיים.

ליבע איז דער מלאך־המות פון האַס; דער שוחט פון שנאה.

ליבע אַליין איז ווערט געליבט צו ווערען פון די פיינסטע מענשען.

עס מאַכט נישט אויס צי די מענשען זענען אַפילו ליטוואַקעס אָדער עפּעס אַנדערש.

דאָרט וואו די ליבע בעווייזט זיך, מוז דער האַס פערשווינדען.

דאָס ווייס אַפילו אַ קינד פון פינף יאָהר, אַפילו אַ חזן ווייסט עס.

ווען איך זאָג „אַ חזן“, האָב איך אין זינען איינעם, נישט מעהר און נישט ווייניגער ווי דעם איינעם.

אָבער דעם ריכטיגען...

פאַרהאַן אויף אונזער וועלט אַלערליי ליבעס: אַ ליבע צו געלד, אַ ליבע צו עלטערען, צו שוועסטער און ברידער, צו ביכער, צו מוזיק, צו קונסט, צו קינדער, צו גיטע פריינד. אָבער די הייליגסטע ליבע פון אַלע ליבעס אויף דער וועלט, איז די ליבע צו שעהנע מיידלעך און ווייבלעך!

אָבער די שעהנע ווייבלעך, וואָס כיר האָבען דאָ אין זינען, טאָרען נישט וויסען. אז זיי זענען שעהן, און זיי טאָרען נישט זיין אונזערע אייגענע ווייבלעך. נאָר ווייבלעך פון אַנדערע מענער

אין דעם בין איך זיכער.

ווייבלעך פון אַנדערע מענער לוינט זיך פאַר אונז בעסער צו ליבען ווי די אייגענע.

דערפאַר ווערען די אייגענע מעהר געליבט פון די מענער. ווייסט ווייבלעך מיר ליבען.

יאָ, פרעמדע ווייבלעך לוינט זיך מיר אונז בעסער ווי די אייגענע.

אייגענע מוזען מיר, צי מיר ווילען, צי נישט, מפרנס זיין, און פרעמדע ווייבלעך האָבען מענער; העלפען זייערע מענער אונז אויס זעהר אַ סך

און ביי דער היינטיגער שלעכטער צייט, האָט עס אַ סך צו זאָגען, גאָר אַ סך.

די שעהנע ווייבלעך מוזען אייך האַלטען פאַר שעהנע, אינטעליגענטע מענשען. פאַר גרויסע ראָמאַנטיקער, פאַר פאָעטיש־געשטימטע מענשען.

פאַר אַ שעהנער פראַזע וועט אַ פרוי געהן פאַר אייך אין פייער און אין וואַסער.

זאָגט אַ ווייבעל: „איהר זענט די שעהנסטע און די קלוגסטע און די אינטערעסאַנטסטע“. און איהרע ליפּען זענען אייערע, און איהר האַרץ געהערט צו אייך; איינגאַנצען צו אייך.

זאָגט איהר: „איהרע אויגען זענען צוויי בלויע חלומות“ — און איהר האָט זי איינגאַנצען מיט די חלומות איינאיינעם.

יאָ, ליבען אַ שעהן מיידעל אָדער אַ ווייבעל, דאַרף מען קענען, דאַרף מען פערשטעהן.

יאָ, נישטאָ קיין בעסערע זאַך אויף דער וועלט ווי ליב צו האָבען די ליבע.

איצט נאָך עטליכע ווערטער:

אויב איהר ליבט יענעמ׳ס פרוי, טאָר דער מאַן פון יענער פרוי דאָס נישט וויסען.

און פערקעהרט, אויך דאָס אייגענע: אייער פרוי טאָר נישט וויסען. אז איהר ליבט יענעמ׳ס פרוי, פונקט ווי יענעמס פרוי טאָר נישט וויסען, אַז איהר מאַן ליבט אייער פרוי.

וויסען פאַר אַ מענשען איז זעהר וויכטיג; וויסען מאַכט אַ מענשען קלוג, אינטעליגענט; אָבער, אין ליבעס־זאַכען איז בעסער, אַז דער מאַן און די פרוי זענען אומוויסענד...

וואָס ווייניגער איינער ווייס פון דעם צווייטען, אַלץ געזונטער.

שטעלט זיך פאַר אַ בילד: אייער פרוי ווייס, אַז איהר ליבט יענעמ׳ס מאַנ׳ס פרוי און יענער מאַן ווייס, אַז איהר ליבט זיין פרוי.

און איהר ביידע ווערט ביין אויפגערעגט, און איהר נעמט זיך ביידע אָן פאַר די טשופּרינעס, אַז איהר רייסט זיך אַרום ווי די קעץ. און איהר זידעלט זיך, און איהר מאַכט זיך מיט דער בלאָטע.

און אַמאָל ענדיגט זיך אַזאַ קאָמעדיע מיט אַ שאָס.

אין די גלייכסטע זאַך, אַז איהר זאָלט נישט וויסען, אַז יענער פרוי׳ס מאַן ליבט אייער פרוי, און אייער פרוי זאָל נישט וויסען, אַז איהר ליבט יענעמס פרוי.

דעמאָלט איז אַ כשר׳ער טאָפּ און אַ כשר׳ע לעפעל.

אויב איהר וועט דאָס געדענקען, וועט אייך אַלעמען זיין גוט און וואויל ווי די וועלט!...

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מאנטאג 30 ג' שבט תרצ"ג

יאנואר

זון-אויפגאנג 7.26
זון-אונטערגאנג 4.12

נעכטיגע זיצונג פון קהלה-פערוואלטונג

נעכטען איז פארגעקומען א זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג. באלד ביים אנהויב פון דער זיצונג האט דאזאר רומקאווסקי אריינגעטראגען א דרינגענדען פארשלאג, וועלכער איז אונטערשטיצט געווארען דורך די דאזארעס רוס, גלאטמאן און פליוואצקי, אז די קהלה זאל שאפען אין די ארימע קווארטאלען

קוכען פאר ארימע יודישע קינדער

וואו ס'זאל בעשפייזט ווערען די קינדער, וואס געניסען נישט פון די עפענטליכע אונטערשטיצונגען.

ס'איז בעשלאסען געווארען די פראגע ארויסצושטעלען אויפ'ן לעצטען פונקט פון דער טאג-ארדנונג.

דאזאר פליוואצקי פרעגט אן, ווי ס'האלט מיט דער

פראגע פון איבערנעהמען די שחיטה דורך דער קהלה

דאזאר פליוואצקי ווייזט אן, אז צוליב דעם כאאס, וואס הערשט ביי דער שחיטה איז נעקומען צום לעצטען בעדויערנסווערטען פאל אין שעכט-הויז.

דאזאר רוס פרעגט, צי די קויהלען-אקציע, וואס ווערט איצט געפיהרט דורך דער קהלה, ווערט רעאליזירט פון נארמאלען בודושעט אדער פון צוגאב-בודושעט.

ווייטער פרעגט דאזאר רוס, פארוואס די קהלה-פערוואלטונג האלט זיך נישט אין דעם אנגענומענעם רעגולאמין, וואו ס'ווערט געזאגט, אז יעדע וואך מוז פארקומען א זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג.

אויף די אנפראגען ענטפערט פרעזעס מינצבערג; וואס שייך דעם איבערנעהמען די שחיטה, מאכט דאס קהלה-פרעזידיום אלע פארבערייטונגען איבערצונעהמען די שחיטה, וואס מוז געמאכט ווערען זעהר פארזיכטיג, מ'קען נישט גלייכצייטיג איבערנעהמען אויך די עופות-שחיטה, וואס דארף נאך געדויערען עטליכע חדשים.

וואס שייך דעם פארפאל אין שעכט-הויז (וואו א קצב איז בעפאלען דעם קאפירער) האט דער ראבינאט און דער ועד-הכשרות נאך נישט אנגענומען צו דעם קיין שטעלונג.

מכח די וועכענטליכע זיצונגען ענטפערט דער פרעזעס, אז פאריגע וואך איז נישט פארגעקומען קיין זיצונג, ווייל ס'איז נישט געווען קיין מאטעריאל, צום סוף ערקלערט דער פרעזעס, אז די קויהלען-אקציע ווערט, לויט'ן בעשלוס פון קהלה-ראט, געפיהרט פון נארמאלען ביודזשעט און נישט פון צוגאב-ביודזשעט.

סווערט גענומען צו קענטניש דער בריף פון דער וואיעוואודזטווע, אז

די קהלה וועט בעקומען פון דער שטייער-מאכט א רשימה

פון דער אפשאצונג פון דעם הכנסה-שטייער, כדי די קהלה זאל זיך קענען ריכטען לויט דעם ביים אויסמעסטען דעם קהלה-עטאט.

ס'ווערט גענומען צו קענטניש, אז שלמה פראנקענבערג איז ארויסגעטרעטען פון דער יודישער רעליגיע, גישט צוטרעטענדיג צו קיין שום אנדערע רעליגיע.

דאן טרעט מען צו צו בעטראכטען דעם

ענטפער פון דעם אינטערנאט און פערמע „העלענובעק"

אויף די פארווארפען וואס דער פרעזעס האט געמאכט, אז „העלענובעק" האט גענומען געצאהלט געלד פון דער קהלה פאר א קינד, וועלכעס האט זיך פאקטיש נישט געפינען אין אינטערנאט.

וויצע-פרעזעס בערגער לעגט פאר, אז צוליב דעם וואס דאזאר רומקאווסקי פיהלט זיך זעהר שלעכט (געקומען א קראנקער צו דער זיצונג) זאל דער ענין אפגעלעגט ווערען ביז צו דער נאהענטסטער זיצונג.

דאזאר רומקאווסקי ערקלעהרט, אז הגם ער איז טאקע קראנק, וויל ער דורכאויס, אז דער ענין זאל באלד בעטראכט ווערען און זאל ליקווידירט ווערען, דער פארשלאג פון וויצע-פרעזעס בערגער ווערט אנגענומען.

די ווענדונג פון דער מעכאנישער יודישער וועבעריי ביים רעטונגס-קאמיטעט וועגען אונטערשטיצונג, ווערט אפגעווארפען.

די ווענדונג פון דער געזעלשאפט „פריינד פון יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט" וועגען א סובסידיע פאר י"וו"א ווערט אפגעלעגט ביז'ן חודש מערץ.

ס'ווערט איבערגעלייענט א ווענדונג פון דער סטאראסטווע, אז דער סטאראסטא האט אפגעווארפען די ווענדונג פון געוו. משמש פון דער אלט-שטעטער שוהל גאלדמאן, אז די קהלה זאל איהם בעשטימען עמעריטור, דאך האט דער סטאראסטא אונטערגעשטראכען, אז ס'וואלט נישט געשאדט, אז די קהלה זאל דעם דאזיגען גאלדמאן בעשטימען א געוויסע סומע א חודש.

ס'ווערט בעשלאסען צו בעשטימען צו 30 זל. א חודש אין פערלויף פון 3 חדשים.

די פערוואלטונג טרעט דאן צו צו בעטראכטען די ווענדונג פון דער פערוואלטונג פון דער

מקוה אויף גדאנסקא 75.

די מקוה-פערוואלטונג שרייבט, אז דער דעפיציט פון דער מקוה וואקסט מיט יעדע טאג און, אז די פליכט פון דער קהלה איז צו דעקען דעם דעפיציט פון דער דאזיגער רעליגיעזער אינסטיטוציע.

נאך א קורצער דיסקוסיע ווערט בעשלאסען אפצוהאלטען א קאנפערענץ מיט דער פערוואלטונג פון דער מקוה וועגען דעם, אז די קהלה זאל איבערנעמען איבערנעהמען די מקוה אויף גדאנסקא-גאס.

מכוח דער ווענדונג פון „נותן-לחם" וועגען סובסידיעס פאר דער קיך פאר ארבייטסלאזע אויף סאלנא 14 און פאר דער אינטעליגענץ-קיך אויף זשעלאזנא 10, ווערט בעשלאסען צו בילדען א קאמיסיע פון די דאזארעס: רוס, בערגער און וואידיסלאווסקי, וועלכע זאלען זיך בעקענען מיט דעם ענין.

ס'ווערט גענומען צו קענטניש, אז דער קהלה-בילאנס פאר'ן יאהר 1932 איז שוין פערטיג און די רעווידיר-קאמיסיע וועט זיך באלד מיט איהם בעקענען.

ס'ווערט בעשלאסען צו בעזעצען דעם פאסטען פון

גענעראל סעקרעטאר פון ראבינאט

שוין פון ערשטען אפריל אן. אויף דעם פאסטען איז אנגאזשירט געווארען הרב שמחה טרייסטמאן.

נאכ'ן אננעהמען דעם בעריכט פון דער סאציאלער הילפס-קאמיסיע, טרעט מען צו צום בעריכט פון דער

קויהלען-פערטיילונג

וואס ווערט איצט אדורכגעפיהרט. ווי בעקאנט איז בעשלאסען געווארען, אז פון דער קויהלען-אקציע געניסען די אלע, וועלכע האבען גענאסען פון דער פסח-אקציע, מיט דער ענדערונג, אז יעדען איינציגען נויטבעדערפטיגען ווערט אריינגעשיקט א קוילען-טאלאן אהיים אין שטוב. עטליכע לאדזער פעראיינען האבען פראטעסטירט געגען דעם דאזיגען אופן פון דער פערטיילונג און האבען פערלאנגט, די פעראיינען זאלען בעקומען דעם גאנצען סכום קוילען און זיי אליין וועלען שוין דאס פערטיילען זייערע מיטגלידער.

די קהלה-פערוואלטונג האט אפגעווארפען דעם פראטעסט און בעשלאסען, די פערטיילונג זאל פארקומען ווייטער ווי ביז-איצט. אלע ווענדונגען פון די פראפעסיאנעלע ארבייטער-פעראיינען, אז מ'זאל זיי העכערען דעם סכום פון קוילען, זענען אפגעווארפען געווארען. די בעפוהרע, וועלכע האבען בעקומען בעת דער פסח-אקציע אינדיווידועלע אונטערשטיצונגען וועלען נישט קענען געניסען פון דער קוילען-אקציע. יעדער מיטגליד פון דער קהלה-פערוואלטונג און פון קהלה-ראט האט דאס רעכט אנצומעלדען 2 פערזאן אויף צו בעקומען קוילען-אונטערשטיצונגען.

מכוח דעם פארשלאג פון דאזאר רומקאווסקי וועגען גרינדען קוכען פאר יודישע קינדער, איז בעשלאסען געווארען דעם ענין צו בעטראכטען אין דעם קאמיטעט פאר דרינגענדער הילף, וועלכער האט שוין עטליכע מויזענד זלאטיס פון צוגאב-ביודזשעט.

דערמיט ווערט די זיצונג געשלאסען.

ארבייטער דעמאלירט ס'לאקאל פון קהלה

נעכטיגער שטורם אויף דער קהלה צוליב קויהלען

ווי בעקאנט פיהרט איצט די קהלה-פערוואלטונג א קויהלען-אקציע. די פערטיילונג ווערט געפיהרט אויף דעם אופן, אז יעדער וואס האט גענאסען פון דער פסח-אקציע דורך די פעראיינען, בעקומט איצט דירעקט פון דער קהלה צו איין קערץ קויהלען און די פעראיינען זענען פון דער אקציע אינגאנצען עלימינירט געווארען. די פעראיינען זענען נישט צופרידען מיט דעם אופן פון דער פערטיילונג, א חוץ דעם האלטען די ארבייטער-פעראיינען, אז די לאגע פון זייערע מיטגלידער האבען זיך זייט פסח שטארק פערערגערט און ס'זענען צו געקומען נייע נויטבעדערפטיגע, וואס דארפען די קויהלען און די קהלה וויל נישט העכערען דעם סכום קויהלען.

נעכטען איז וועגען דעם ענין פארגעקומען א זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג, בעת דער זיצונג זענען געקומען א גרויסע גרופע ארבייטער, וועלכע האבען פערלאנגט, אז דער פרעזעס פון דער סאציאלער הילפס-קאמיסיע ה' בערגער זאל אויפנעמען א דעלעגאציע פון די ארבייטער. ה' בערגער האט געגעבען צו וויסען, אז ער איז איצט פערנומען אויף א זיצונג פון דער פערוואלטונג און קען די דעלעגאציע נישט אויפנעמען. דער ענטפער האט נישט בעפרידיגט די ארבייטער און זיי האבען אנגעהויבען צו דעמאלירען דעם קהלה-לאקאל. פון אלע זייטען זענען געפלויגען שויבען, דער טעלעפאן איז איבערגעשניטען געווארען, מ'האט אויסגעבראכען טירען און ס'האט אויסגעזעהען, אז דער גאנצער לאקאל וועט דעמאלירט ווערען.

די זיצונג פון דער פערוואלטונג איז איבערגעריסען געווארען און ס'איז מיטגעטיילט געווארען די פערזאמעלטע ארבייטער, אז די פאליציי איז אינפארמירט געווארען וועגען די געשעהענישען וואס קומען דא פאר. ערשט דעמאלס האבען די ארבייטער פערלאזען דעם לאקאל. ווען די פאליציי איז אנגעקומען, האט זי שוין קיינעם נישט געטראפען.

דער ווארטע זאל האט אויסגעזעהען ווי נאך א פאגראם, קיין איין גאנצע שויב איז נישט געבליבען, אלץ איז געווען איבערגעקעהרט און איבערגעדרעהט.

די ארבייטער האבען ערקלעהרט, אז זיי וועלען אזוי לאנג קומען, ביז די קהלה וועט נישט נאכגעבען זייערע גערעכטע פארערונגען.

—=§§[]§§§=—

מיליטער-אדראטשעניעס

(2) לויט דער מיניסטעריאלער פעראָרדנונג וועגען אדראטשעניעס פאר מיליטער-דינסט אין לויפענדען יאהר, פון וועלכע עס געניסען סטודענטען פון טעאלאגישען פאקולטעט — פיגורירען אויך די צוהערער פון די יודישע רעליגיע-סעמינארען „תחכמוני" און די שילער פון דעם ראבינער-פאקולטעט ביים אינסטיטוט פון די יודאאיסטישע וויסענשאפטען אין ווארשא.

די פירמע „נ. עטינגאן" איז אונאפהענגיג פון דייטשע בענק

(2) לויט ווי מ'אינפארמירט אונז, איז די פירמע „נ. עטינגאן און קאמפ.", מחמת די לעצטע איבערגרופירונגען אין איהר — פולשטענדיג אונאפהענגיג געווארען פון די דייטשע בענק.

בזה האופן האט די לאדזער אפטיילונג פונם קאנצערן קיין שום פינאנץ-התחייבות'ן, מחוץ די חובות, וואס זי איז שולדיג דער פירמע „נ. עטינגאן — טשיילד קאמפ." אין ניו-יארק.

א וואוינונגס-שרפה

(2) נעכטען האט זיך פון א דעפעקטיווען קוימען אנגעצונדען די פאדלאגע אין דער וואוינונג פון משה ביאלאגאלאווסקי אויף עליע 1 מאי 21.

פייערלעשער האבען אין עטליכע מינוט די שרפה ליקווידירט.

דער היזק איז א קליינער.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: א. דאנצער (זגערזשער 57), וו. גראשקאווסקי (11 ליסטאפאד 15), ס. גארפיין (פילסודסקיעגא 54), ס. בארטאשעווסקי (פעטריקאווער 164), ר. רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 28), א. שימאנסקי (פשעגדזאלניאנא 75).

זעלבסטמארדען

(2) נעכטען האט אויף זבאזשאווע 11, אין דער וואוינונג פון איהרע עלטערן אויסגעטרינקען סם די 25-יאהריגע קאזשימיערא לעבושעוויטש.

אויף 11 ליסטאפאדא, נומער 57, אין טויער האט אויסגעטרינקען סובלימאט די 24-יאהריגע ערביסלאזע, מאריא מאכניק (בזשעזשינער 116).

פאגאטאוויע האט די ביידע אומגליקליכע מיידלעך אפגעפיהרט אין ראדאגאשטשער שפיטאל.

ווייסע וואך פון דער פירמע שייבלער און גראהמאן אקצ.געז.

פיעטריקאווער 48

פון היינט דעם 30 יאנואר ביז'ן 15 פעברואר ד. י. ארדענט איין די פירמע שייבלער און גראהמאן, פיעטריקאווער 48 א ווייסע וואך.

ס'ווערען פערקויפט אין דעטייל איהרע אויסארבייטונגען צו בעדייטענד רעדוצירטע פרייזען.

די לאדזער בעפעלקערונג וועט זיכער אויסנוצען די געלעגענהייט און איינקויפען איהרע פיינע אויסארבייטונגען.

19-יעהריג יודיש-מיידעל זיך אראפגעווארפען פון 3. שטאק

א ליבע, וואס האט זיך טראגיש פערענדיגט

(—) אויף זשעראמסקא גאס 6 איז נעכטען געשעהען א שרעקליכער זעלבסטמארד. די 19-יאהריגע הינדע צוקער האט זיך ארויסגעווארפען פון דריטען שטאק און אין א גסיסה-צושטאנד האט מען זי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

מיר דערוויסען זיך וועגען דעם דאזיגען טראגישען פאל פאלגענדע פרטים: הינדע צוקער איז א שיין און ליטיש מיידעל, איהרע עלטערן זענען ארימעלייט, אבער זעהר ארענטליכע מענשען. הינדע האט זיך מיט א צייט צוריק בעקענט מיט א יונגערמאן פון דער שטאט און פון דער בעקאנטשאפט האט זיך אנטוויקעלט א ליבע. דער יונגערמאן האט נישט געפרעגט קיינמאל וועגען הינדע'ס פאמיליע-פערהעלטנישען און הינדע האט אויך נישט וועגען דעם דערצעהלט; זי איז געווען גליקליך פון איהר ליבע און געהאפט, אז איהר געליבטער וועט מיט איהר חתונה האבען.

נעכטען שבת, ווען הינדע איז נישט געווען, איז צו איהרע עלטערן געקומען איהר נישט אפיציעלער חתן. צו וואס ער איז געקומען, איז נישט פעסטגעשטעלט געווארען. שפעטער האט ער זיך געזעהען מיט הינדען און האט איהר געגעבען אנצוהערען, אז צוליב דער לאגע פון הינדעס עלטערן וועט ער מוזען „רעווידירען" זיין בעציהונג צו איהר. דאס דאזיגע געשפרעך האט אויף דעם יונגען מיידעל געמאכט אנ'ערשיטערנדען איינדרוק, א גאנצען אווענד איז זי געווען ווי צומישט און היינט פארטאגס, ווען אלע זענען נאך געשלאפען, האט זיך הינדע צוקער ארויפגעשטעלט אויפן פענסטער פון דריטען שטאק, אין הויז וואו זי וואוינט און איז אראפגעשפרונגען.

ס'איז געווארען א טומעל און מ'האט ארויסגערופען די פאגאטאוויע. דער דאקטאר האט פעסטגעשטעלט א האפנונגסלאזען צושטאנד פון דער זעלבסטמערדערין און האט זי אפגעפיהרט אין שטעטישען שפיטאל.

DOKTOR

M. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנא 4, טעל. 90-216

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע. אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

נעמט אן פון 8–2 און פון 5– 9 אווענד.

בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען.

היינט — דער קוטשיאק־פראצעס

די בערויבונג פון קרעדיטס קאסירער. — די באמבעס פאר דער וואיעוואדזטווע און אין מאגיסטראט

(א) היינט ווערט אין לאדזשער קרייז־געריכט, אין זאל נומער 1, זיך אנהויבן דער העכסט־סענסאציאנעלער פראצעס פון די לאדזשער „באנדיטן": ראמאן קוטשאק און זיינע חברים: יאן זשעלסקי, סטאניסלאוו קלימטשאק, אנטאני ריבאק, יוזעף גראדזשיצקי, וולאדיסלאוו שוויגעלסקי, פעליקס ווישנעווסקי און באלעסלאוו רעשיק.

דער בעשולדיגונגס־מאטעריאל טיילט זיך אויף צוויי חלקים.

דער ערשטער טייל בעהאנדלט איבער דעם אנפאל וואס איז ארויסגעפירט געווארן דעם 17. יוני 1931 אויף דער קאנטאר גאס, בעת מען האט אין די מיטאג־שעה'ן צוגערויבט ביי דעם קאסירער פון דער פירמע „קריניג", אלפאנס מיכעל, א סומע פון 27,000 זלאטעס במזומן, און דערביי איהם בעוואהנט מיט'ן טויט אין פאל פון א ווידערשטאנד.

אין דעם דאזיגן רויב־אנפאל האבען זיך בעטייליגט: ראמאן קוטשאק, יאן זשעלסקי, סטאניסלאוו קלימטשאק, אנטאני ריבאק, יוזעף גראדזשיצקי און דער שאפער שוויגעלסקי.

די פראקוראטור, וועלכע האט צונויפגעזאמעלט געניגענדע בעווייזן וועגן דעם דאזיגן אנפאל — שטעלט פעסט, אז די איבערגעבליבענע מיטגליעדער האבען אויפ'ן וועג פון גזילה זיך פערשאפען געלד אויף פאליטישע צוועקן, (רעכטע ב. פ. ר. און דערנאך ז. ז. פ.) און זיך אויפגעטיילט מיט'ן רויב צווישען זיך.

איינ'ס צווייטען טייל פונ'ם בעשולדיגונגס־מאטעריאל ווערט געגעבן א שילדערונג דער באמבען־אטענטאט וואס איז ארויסגעפירט געווארן דעם 13. דעצעמבער פ. י.

לויט די פעסטשטעלונגען פונ'ם בעשולדיגונגס־אקט, האט קוטשאק אין דעצעמבער 1932 בעמערקט אז די אונטערשטיצונגען פאר די סטאן־ארבייטער, האבען זיך געפונען אונטער א פראגע־צייכען, און אז אלע אונטערשטיצונגען האבען נישט געבראכט צו קיין רעזולטאטען.

וועלענדיג דערביי קומען צו הילף די בעדארפטע — האט ער בעשלאסען אוי צוניצען א ביסעל מיטלען, כדי פאר זיי צו אויסקעמפן די אונטערשטיצונגען.

נאך א לענגערען ישוב הדעת האט ער בעשלאסען אויסצופארטיגען 2 פעטארדעס. ער האט זיך איינגעקויפט אויפרייס מאטעריאלען אין דעם אפטייק־סקלאד פון בוגאייען אויף זשגאזשקא 78, און ספעציעל בעשטעלט 2 בלעכענע שאכטלען.

כדי די אקציע זאל האבען די געהעריגע פעולה, האט ער אנגעשריבען אנאנימע אויפרוף אויף א שאפירא־גראף, אין 500 עקזעמפלארען, צוטיילט זיי אויף 2 פעקלעך און אונטערגעוואָרפען אין דעם ארבייטס־לאָזען־פאנד (מאנטשקא־גאס 9) און פאר'ן לאקאל פון סטאן־ארבייטער־פעראיין (אויף פּאָרלעשנע 28) מיט דער דעה, אז ערעצער וועט שוין ממילא די פעקלעך אויפהויבען און פערשפרייטען.

דעם 12. דעצעמבער 1932 האט ער וועגען זיינע כוונות מיטגעטיילט: זשעלעסקי'ן, קלימטשאק'ן, ווישניעווסקי'ן, און רעשיק'ן, בעפעהלענדיג זיי אונטערצולייגען די באמבעס ביים וואיעוואדזטווע און אין מאגיסטראט.

די באמבע, וואס איז אונטערגעלייגט געווארן לעם דער וואיעוואדזטווע, האט געפונען די יודישע פרוי גאלדבערג־פילאף און אין איהרע הענד איז זי געפּלאצט, און איהר דערהרג'עט...

די צווייטע באמבע האט געפונען אינ'ם קארידאר פון מאגיסטראט (אויף פרייהייטס־פּלאץ 14), דער וואזשני, אנדזשעי קאוואלסקי, וועלכער האט זי איבערגעגעבען דעם עלטערען פשאדאווניק מיעטשיסלאוו וואזשניאק, און בזה האופן איז דער מאגיסטראט ניצול געווארען פון א צווייטער, נאך א שוועררער עקספלאזיע.

די פאליציי־אגענטן האבען גערעדט די שייכות פון די אויפרופן מיט די באמבעס, און די אויספאָרשונג האט אוועקגעפירט אויפ'ן וועג צום קארטעל ז. ז. פ. וואו קוטשאק איז געווען דער „מאכער מאכער".

לכתחילה האט מען קוטשאקן נישט געקאנט געפינען, ווייל ער האט זיך אויסבעהאלטען, ער זאל אפילו האבען געהאט בדעה מעלדען זיך נאכ'ן אויפרייס פון די באמבעס, און די גאנצע שולד נעהמען אויף זיך, אבער צוליב דעם טויט־פאל — האט ער זיך פון זיין בעשלוס צוריקגעצויגען.

נאכ'ן פעסטשטעלען די אלע אומשטענדען, האט פאליציי ארעסטירט אלע אטענטאטער, און פערחתמ'עט דעם לאקאל אויף גדאנסקא 40.

דער היינטיגער פראצעס פערשפרייט זיך אויף צו זיין אויסערגעוועהנליך אינטערעסאנט, ווייל די פערטיידיגער, צו וועלכע עס געהערען די בערייטעסטע אדוואקאטען פון אונזער שטאט, גרייטען זיך ארייבצוטראגען א רייה פארשלאגען בנוגע קוטשאקס טעטיגקייט אויפ'ן טעריטאריום פון לאנד לטובת די ארבייטער. א. א. ט.

גוט מארגען!

ארימער ר' הענעך!..

אזוי איז עס שוין אין אונזער וועלטעלע: דער אומשולדיגער ליידט צוליב'ן שולדיגען!

מיר מיינען עס אקעגען אונזער וויצע־פרעזעס פון דער קהלה, ר' הענעך בערנפער — א מענש האט לא־עליכם קיין מזל נישט. וואס ס'זאל טרעפען דער גאנצער קהלה, לייזט זי אויס ר' הענעך:

האט אנומפלטען דער „דענערווירמער" צאאס צאהלער י. גוואלט פאטשען דער גאנצער קהלה מיטן פרעזעס בראש. האט די קהלה פּלאטש געכאפט ר' הענעך — ר' הענעך איז געווען דער אויסלייזער.

מאכט זיך א מעשה: עס שטארבט אוועק דער חזן פון דער אלטשטעטישער שוהל, רוקען זיך ארויס צוויי קאנדידאטען: א קהלה־קאנדידאט און א קאנדידאט פון „פאלק", איז ווי ס'בעווייזט זיך דער קהלה־קאנדידאט ביים „ברעטעל" ברעכט אויס דער „פאלקס־צארן", און ר' הענעך מוז נעמען שבת נעהן צוים דאווענען אונטער א „קאנוואי" פון דער „סטראוש סאבאטני" — ווידער ר' הענעך!..

איצט פיהרט די קהלה אדורך א קויהלען־פערטיילונג פאר די ברייטע, ארימע פאלקס־מאסען.

נו, איז די פערטיילונג א „רע־ציאנעלע". קויהלען בעקומען די „אנגעזעהענסטע געזעלשאפטליכע ארגאניזאציעס". ווי: „עץ הדעת", „בית דוד", „בית אברהם", „בית תלמוד", „בית ישראל", „תורה ודת", „יסודי התורה", „תורת חסד", „אור תורה", און אנדערע „געזעלשאפטליכע ארגאניזאציעס"...

איז דאך אבער נישטא קיין יושר אויף דער וועלט. קומען די „פושעים", די גאליע־ברעדניקעס און זאגען: אונז איז אויך קאלט, מיר ווילען אויך קויהלען!..

לאכט מען אין דער קהלה — ס'טייטשט וועניג וואס מ'דערלויבט אייך, גאליע בראדניקעס, צו באהלען טעקס, ווילט איהר גאר קויהלען אויך?

נו, האט נעכטען ווידער אויסגעבראכען דער פאלקס־צארן, און... ווידער אונזער ארימער ר' הענעך: ר' הענעך האט „נישט געהאט קיין צייט" צו שמועסען מיט דער „כאלאטע", האט דאס פאלק זיך נוקם געווען אין די קהלה־שויבען און מ'האט געמאכט „שווארץ־ווינטאג"...

א טרויעריגער וויץ מיט אונזער וויצע — ר' הענעך!...

אב—נעק

ישראל אלטער'ס קאנצערט

צוויי גאסט־געבענשטע גרויסע זינגער פון אונזער צייט איז אונז בעשערט געווען צו הערן: וויטאריא ווינבערג און ישראל אלטער. ביידע זענען פון גאט געבענטש צו בעגייסטערן דעם צוהערער, בעזונדערס דעם יודישען, פאר וועמען געזאנג איז א נשמה בעדערפניש און א עסטעטישע הנאה.

ווי גרויס איז די הנאה, ווען דער יודישער צוהערער הערט זינגען אזעלכע מייסטער־זינגער ווי וויטאריא ווינבערג און ישראל אלטער?...

ווער איז בעסער? וויל מען דאך וויסען. ביידע זענען בלי ספק די גרעסטע יודישע וואקאל־קינסטלער פון אונזער צייט.

ישראל אלטער אבער אלס גרעסטע העלדען־שטימע. אלס גרעסטער חזן־קינסטלער, אלס בעסטער אימפראוויזאטאר (זאנגער) און צום סוף אלס דער, וועמען עס ריהרט דאס יודישע הארץ ביז טרעהרען, איז ער אונז דערפאר נעהנטער.

D-ski.

אומזאץ פאר'ן יאהר 1932

זעזאניעס דארפען אפגעגעבען ווערען ביז'ן 15. פעברואר

(2) ווי מ'אינפארמירט אונז פון דער לאדזשער פינאנץ־קאמער, ענדיגט זיך דער טערמין פון אנגעבען דעקלאראציעס וועגען אומזאץ אין יאהר 1932 — דעם 15. פעברואר ה. י.

צו בעלייגען די זעזאניעס זענען מחויב:

האנדעלס־אונטערנעהמונגען פון ערשטער און צווייטער קאטעגאריע, און אינדוסטריע־אונטערנעהמונגען פון 1. ביז 5. קאטעגאריע; אינדוסטריע־בעשעפטיגונגען, וואס זענען פערעכענט צו די קאטעגאריעס 1 און 2 („א" און „ב") און פערזאנען, וואס פיהרען אויס זעלבסטשטענדיג פרייע פראפעסיאנעלע בעשעפטיגונגען.

אונטערנעהמונגען, וואס ווערען געפיהרט אויפ'ן גרונד פון דערלויבענישען פון דער פינאנץ־מאכט, אויפ'ן יסוד פון קלענערע פאטענטען, און וואס זענען געזעצליך פערעכענט צו פאטענטען פון ערשטער און צווייטער האנדעלס־קאטעגאריע, אדער עווענטועל, פון דער 1. ביז דער 5. אינדוסטריע־קאטעגאריע — זענען פערפליכטעט צו בעלייגען זעזאניעס וועגען אומזאץ.

אנדערע אונטערנעהמונגען זענען נישט מחויב צו בעלייגען קיין אומזאץ־זעזאניעס, אבער זיי קאנען עס יא טון, און אין דעם פאל געניסען זיי פון די רעכט, וואס עס האבען אונטערנעהמונגען, וועלכע גיבען אפ די זעזאניעס. דאס דאזיגע איז ספעציעל נוגע די אונטערנעהמונגען פון די נידעריגערע קאטעגאריעס, וועלכע פיהרען האנדעלס־ביכער און זיי שטעלען צו אפ די ביכער אלס בעווייז פון זייערע אומזאצען.

אין פאל, ווען אזעלכע אונטערנעהמונגען בעלעגען נישט קיין זעזאניעס, קאנען זיי דערנאך נישט פאדערען, אז די אויסמעסטונג זאל זיי פעסטגעשטעלט ווערען אויפ'ן יסוד פון די געפיהרטע האנדעלס ביכער.

די זעזאניעס דארף מען בעלייגען אויף די בעשטימטע בלאנקעטען, וועלכע מ'קען בעקומען אין יעדען פינאנץ־אמט, פאר יעדען אנשטאלט בעזונדער.

מען מוז, אלזא, בעלייגען א בעזונדערע זעזאניע אויף איטליכער אונטערנעהמונג, אויף וועלכער עס ווערט אויסגעקויפט א בעזונדערער פאטענט.

וויכטיג איז, אז אויף די זעזאניעס זאלען בעזונדער אנגעוויזן ווערען די אומזאץ־סומען, וואס בעלאנגען פערשידענע שטייער־סקאלעס.

דאס נישט בעלייגען זעזאניעס ברענגט דערצו, אז לאו די, וואס די שאצונגען ווערען געמאכט אונטער די אויגען, ווערען נאך ארויפגעלייגט געלד־שטראפען פון 50 ביז 500 זלאטעס.

דער ענין לאדזשער האנדעלס־באנק

היינט — אין דעם אפעלאציע־געריכט

(2) היינט ווערט אינ'ם לאדזשער קרייז־געריכט אלס אין אפעלאציע־אינסטאנץ, פארקומען דער אפעלאציע־פראצעס קעגען דער דירעקציע פונ'ם האנדעלס־באנק אין לאדז, צווישען די פערזאנען פון די דירעקטארען: גארדאווסקי, פאלושקי, קאליק א. א.

כידוע האט דאס שטאדטישע געריכט ארויסגעגעבען א בעפרייאונגס־אורטייל. און אויף דעם האט דער פראקוראר אריינגעטראגען אנ'אפעלאציע

גלייכצייטיג דארף בעמערקט ווערען, אז די אויסלענדישע קרעדיטארען האבען איצט איבערגעריסען אלע אונטערהאנדלונגען מיט די אקציאנערען פון דער באנקראטירטער באנק ביז דעם היינטיגען אורטייל פון דער צווייטער אינסטאנץ.

אויב דער אורטייל פון שטאטישען געריכט וועט היינט בעשטעטיגט ווערען, דארף מען רעכענען, אז עס וועלען זיך אנהויבען נייע אונטערהאנדלונגען, וואס וועלען זיך אוודאי פאזיטיוו ענדיגען פאר דער גרויסער צאהל אינלענדישע קרעדיטארען.

ר. איזראעל

משפחות אין פלאמען

סענסאציאנעלער ראמאן פון יודישע פאמיליען־לעבען

(82

דוד איז געפאהרען אין אנ'אומבעקאנטער ריכטונג, אזוי לאנג ביז ס'וועט איהם סטייען געלד. א יארום איז ער געפאהרען ביז קראקא. אין דער דאזיגער שטאט איז ער אנגעקומען נישט קענענדיג קיינעם און נישט וויסענדיג אפילו וואו דעם ערשטען שריט צו מאכען. דער ערשטער וועג איז געווען אין דער קראקאווער ישיבה, וועלכע האט געהאט א שם אין גאנץ פוילען און נישט איינמאל האט ער וועגען דער דאזיגער ישיבה געהערט מיט זיינע חברים־בחורים. דוד איז אריינגעקומען אין דער ישיבה און זיך גלייך געוואנדט צום ראש־הישיבה. ער האט גלייך ערקלערט, אז ער שטאמט פון א קליין שטעטעל פון קאנגרעס־פוילען און הערענדיג וועגען דער קראקאווער ישיבה, איז ער אהערגעקומען דא לערנען.

— מיר בעהמען דא נישט אן קיין אנפאנגער, האט דער ראש־הישיבה נישט ערנסט אנגענומען דוד'ס רייד.

— איך בין נישט קיין אנפאנגער, האט דוד בעטאנט.

— און וואס קענסט איהר שוין, יונגערמאן.

— אלץ, וואס איהר ווילט נאר, רבי.

— דו האסט צופיל איינגערעדעניש, יונגערמאן, ווי קען א מענש זאגען אז ער קען שוין אלץ.

— איך האב דאס נישט געמיינט, אין דעם זין אז איך קען אלץ וואס די וועלט האט געשאפען, איך וואלט נאר געוואלט זאגען אז איך קען אלץ, וואס אין דער ישיבה קען מען לאנגע יארען.

— אויב דאס איז צוגעזאגט געזאגט. ס'וואלט געווען אינטערעסאנט איך אמאל אויסצופרעגען.

— איך האב גארנישט געגען דעם, פערפיהרט איך וואלט אפילו זעהר צופרידען געווען דערפון, איהר וואלט זיך געקענט איבערצייגען אז מ'קאן מיך אין דער ישיבה אננעהמען.

דער ראש־הישיבה האט מיט פערדראסט אנגעקוקט דעם אויסגעדאטען בחור מיט די שווארצע פייער־האפטע אויגען און צוגערופען דעם בחור יחיאל וועלכער האט געגאלטען פאר דעם בעזטען בחור אין דער ישיבה. דער רבי האט געזאגט וועגען וואס עס האנדעלט זיך און ביידע בחורים האבען זיך א וועקגעזעצט און אנגעהויבען צו דיספוטירען וועגען א גשמיסען ענין אין לערנען, וועגען אנ'ענין וועלכער איז די אנעווייזען געוואָרען דורך דעם ראש־הישיבה. דער רבי אליין האט זיך אוועקגעשטעלט אין א זייט און זיך צוגעהערט צום דיספוט, כדי צו קענען אין דעם ענטשפרעכענדען מאמענט זיך אריינמישען אינ'ם דיספוט.

און מיט יעדען מאמענט, ווען די דיסקוסיע האט זיך ווייטער פערטיפט און אנגענומען לייז, ענשאפט ליכע פארמען, האט זיך דער ראש־הישיבה אלץ בעהנטער צוגערוקט צו די ביידע בחורים. אלץ מעהר איז ער פערכאפט געווארען דורך דער חריפות און בקיאות פון דעם נייעם בחור.

דוד איז איינגאנצען פערכאפט געווארען מיט דעם דאזיגען דיספוט און זיינע ענטפערס זענען געווען אזוי שארפזיניג אזוי טרעפליך, אדורכגעדרונגען מיט וויסען און פערשטענדניש. ער האט אין דעם דיספוט אריינגעבראכט אזוי פיל נייע מאמענטען, וועלכע זענען געווען אפילו א נייעס פאר דעם ראש הישיבה, אליין. דער רבי האט שוין דערלאזט אפילו צו פערענדיגען דעם דיספוט האט צוגעזאגט די גמרא וואס איז געלעגען פאר די בחורים, האט אראפגענומען דוד'ן און איהם געגעבען א קוש אין קאפ.

— זעלבסטפערשטענדליך, בלייבסטו דא ביי אונז. דא וועסט דו לערנען, און איך וועל דיך שוין פון דאנען נישט ארויסלאזען.

— איך בין אהערגעקומען דא לערנען און איך האב אפילו נישט בדעה פון דאנען אוועקצוגעהן.

דוד האט אוועקגעשטעלט זיינע זאכען און גלייך זיך אוועקגעזעצט צווישען די בחורים.

— איך וועל דיר אויסזוכען וואו צו עסען און וואו צו שלאפען, ס'וועט דיר אפשר נישט זיין צו גוט, צו בעקוועם, נאר אויב דו האסט שוין געלערנט אין ישיבות ווייסט דו דאך נישט אויסקומען ביי.

צווישען די בחורים האט זיך באלד פערשפרייט די ידיעה, וועגען דעם נייעם עילוי'שען בחור, וואס איז געקומען אין דער ישיבה. יעדער איינציגער האט געפינען פאר זיין חוב צוצוקומען צו דוד'ן און איהם געבען שלום. דוד איז געווען זעהר הערצליך צו אלע מען און גיך בעפריינדעט געווארען מיט די ארומיגע איינער פון די בחורים, קלמן ווארשעווער, וועלכער איז אויך צוגעפארען צו דוד'ן, כדי איהם אפצוגעבען שלום. איז געבליבען שטעהן און מיטען וועג.

קוקענדיג פון דער ווייטענס אויף דוד'ן האט זיך איהם אויסגעדוכט, אז ער האט שוין דעם דאזיגען מענש אמאל געזעהן. קלמן האט זיך אנגעשטרענגט כדי זיך דערמאנען וואו און ווען ער האט דוד'ן געזעהען, אבער אומזיסט ער האט זיך בשום אופן נישט געקענט דערמאנען.

— אפשר איז ער צו אמיצען ענליך, וועמען איך קען, האט קלמן געטראכט, אבער ניין, איך בין זיכער, אז איך האב שוין מיט איהם אפילו גערעדט און געדענק אפילו ווי אזוי זיין שטימע קלינגט.

קלמן איז דרייסטער צוגעגאנגען צו דוד'ן און איהם געזאגט:

— שלום עליכם!

— עליכם שלום.

— דו ביזט מיר אזוי בעקאנט, ווי, איך בין זיכער, אז איך האב דיך שוין עפעס געזעהן.

דוד האט א קוק געגעבען אויף קלמן'ען און האט געמוזט שטארק זיך בעהערשען, אז קלמן זאל נישט דערקענען אז ער איז שטארק איבעראשט פון דער בעגעגעניש.

— ניין, איך דערמאהן זיך נישט, דוכט זיך מיר, אז איך האב דיך נאך קיינמאל נישט געזעהען.

— זאל איך האבען אנא טעות. אפשר ביזט דו ערגעץ געווען אין ווארשא

— ניין, האט דוד בעוואוסטזיניג געליי... איך בין נאך קיינמאל נישט געווען אין ווארשא

מיט דעם וואלט זיך אייגענטליך געווען פערענדיגט דער דאזיגער עפיזאד, קלמן'ען איז נישט געגאנגען אזוי אין לעבען, אז ער זאל זיך דערמאהנען ווער דוד איז און וואו ער האט זיך מיט איהם בעקענט, דאגעגען האט דאס פאר דוד'ן געהאט א גאר גרויסע בעדייטונג און ער איז פון דער בעגעגעניש נישט געווען אזוי שטארק צופרידען.

(פארזעצונג קומט)

יהושע ראזאניעצקי איז לאדז

אין לאדז געפינט זיך דער באקאנטער יודי־רישער קינסטלער פון פאריז יהושע ראזאניעצקי.

די פראנצויזישע פרעסע האט זיך זייער וואַרים אפגערופען וועגען דער ארבייט פון קינסט־לער ראזאניעצקי.

די ווערק פון ראזאניעצקי געפינען זיך ביי'י בעוואוסטע קונסט־זאמלערס. ראזאניעצקי גרייט צו א אייגענע אויסשטעלונג דא אין לאדז.

דער קינסטלער שטעלט אויס 88 בילדער פון זיינע בעסטע ארבייטען.

„אויף אסיענדיקע וועגען"

אין גיכען דערשיינט א בוך לידער פון דעם יונגען טאלאנטפולען דיכטער י. יאנאס (יצחק יאנאסאוויטש) א. נ. „אויף אסיענדיקע וועגען".

היינט אין די פוילישע טעאטערס

שטאטיש טעאטער: 8.30 אוו. „פאריזער פלאץ 13".

קאמעראל־טעאטער: 9 אוו. „פערטרויליכע ענינים".

פאפולארני־טעאטער, אגראדאווא 18: 8.15 אוו. „פעפינא".

רעוויו־טעאטער „מימאזא" קילינסקיעגא 178: טעגליך 2 סעאנסען „באל פאר ארביימסלאזע".

תיקון טעות

אין נעכטיגען נומער „נ. פאלקסבלאט" איז צ"פ טעות אריין געגעבען די אדרעס פון אונזער חדר „עץ הדעת" אויף קילינסקי 60. דאס חדר געפינט זיך פון 13 נאוועמבער 1932 אהן איבער־רייס אויף פאלודניאווע 30. אין דעם לאקאל פון חדר פאלודניאווא 30 איז פארגעקומען דעם 25 דעצעמבער פ. י. די גענעראל־פערזאמלונג און עס איז געווצהלט געווארען א נייע פערוואלטונג פון פאלגענדע פערזאנען:

מאטעל סרעבנא — אהרען־פרעזעס; חיים יצחק כאדזש — פרעזעס; יהודה לייב וואלף — וויצע־פרעזעס; שלמה מענדעל הערשליקאוויטש — קאסירער; דוד יוסף בערקאוויטש — סעקרעטאר; משה בארנשטיין, שלמה טייטעל, שאול שורעק, יעקב ראזענשטיין, וואווע ניהויז, יודעל גראהמאן, אלי' רייכמאן. קאנדידאטען: שלום בריסטאווסקי, משה שלעסער, מרדכי גאלדבערג, בעריש לאסמאן, אליעזר אפעלבוים. די קאפטירטע: אברהם ואמער, מרדכי שולץ, איזיק בריטשקאווסקי, אברהם אינזעלשטיין. רעוויזיאנס־קאמיסיע: אברהם וויעלגעוואלסקי, יעקב פאנטש.

פייערליכע ערעפנונג

פון ניי־געגרינדעטע יוד. פליישער־ און וואורשטענמאכער־צעך

דעפעשעז צום וואיעוואדע און צום שטאט־פרעזידענט

שבת־צו־נאכט איז אין קליינעם ענגלישען זאל (פאלודניאווע 10), פארגעקומען די פייערליכע ערעפנונג פון יודישען פליישער־און וואורשטענ־מאכער־צעך.

צו דער פייערונג זענען געקומען די מיט־גלידער פון ביידע בראנזשעס, פארשטעהער פון צעכען און פערטרעטער פון דער פרעסע.

די פייערליכקייט ווערט געעפענט פון נא־טשעלניק פון אינדוסטריע־אמט ביים מאגיסטראט, ה' יא רדן, אין קורצע ווערטער בעגריסט ער אין נאמען פון מאגיסטראט דעם ניי־געגרינדעטען צעך און ווינשט ערפאלג.

אלס פארזיצער ווערט דאן געוועהלט ה' מאקס גארדאן, וועלכער גיט אנ'איבערבליק איבער דער ענטשטעהונג פון דעם נייעם צעך, און די ווירקונג וואס דער צעך וועט האבען פאר די דאזיגע בראנזשעס. אויך ה' גארדאן ווינשט ער־פאלג אין דער געמיינזאמער ארבייט.

בעגריסונגס־רעדעס האבען געהאלטען: ד"ר קאצענעלענבויגען אין נאמען פון דער האנדווערקער־קאמער; קארנבלום — האנדווערקער־ראט ביים האנדווערקער־פערבאנד (פאלודניאווע 4); ראובן האפמאן צענטער. האנדווערקער־פערבאנד (פאלו־דניאווע 4); פאוולאווסקי קריסטליכען פליישער־צעך; אורבאנסקי קריסטליכען וואורשטענמאכער־צעך; לוטראשינסקי פליישער־באנק; שווארצבערג אין נאמען פון די יוד. ראטמענער אין דער האנד־ווערקער־קאמער; אייזען — פליישער־הורטאווניקעס פון גאשטשינני דוואור; טעמפעלהאף — גראשער־פעראיין; הערשקאוויטש — טישלער־צעך, רודניצקי. שניידער־צעך און ראטשטיין קעלבערשעכטער־פעראיין.

נאך די בעגריסונגען לייענט דער פארזיצער איבער צוויי דעפעשען, וואס ווערען ארויסגעשיקט צום וואיעוואדע יאשטשאלט און צום שטאט־פרע־זידענט זשעמיענצקי.

די וואהלען צום צעך, האבען געגעבען פאלגענדען רעזולטאט:

עלטסטער: בעריש גרינבערג, וויצע־עלטסטער: מאיר גערעכטיגער, אלחנן קאמינסקי, לייב האכ־מאן, פערוואלטונג: אברהם משה פרידמאן, יוסף לאם, יצחק גאלדמאן, משה פייערשטיין, אנשעל צאלא, מאיר ליבערמאן, בערל פרידמאן. רעוויזיר־קאמיסיע: יאסעל זילבערבערג, אברהם רושעצקי, הערשל גליקליך. קאנדידאטען: יצחק האפמאן, יצחק וושאנסקי, ישראל שטשופאק, שמואל גליקליך, מענדל פאוויגאן, זעליג ליבערמאן, שימשע אלטמאן.

נאכ'ן פערעפענטליכען דעם רעזולטאט פון די וואהלען ווינשט זיך דער עולם מזל־טוב, און ארום 1 ביינאכט ערקלערט דער פארזיצער די פייערליכקייט פאר געענדיגט.

שפעטער איז פארגעקומען א באנקעט, און דער עולם האט זיך משמח געווען ביז 4 פארטאג.

אקציע צו שטיצען „מרפא"

א דעלעגאט אין לאדז. — קאנפערענץ אין קהלה. — סובסידיע פון 3000 זל. א קאמיטעט פאר א זאמעל־אקציע

קיין לאדז זענען נעכטען געקומען פארשטע־הער פון ווארשעווער סאנאטאריום פאר לונגען־קראנקע „מרפא" די ה"ה: קאווארטאווסקי פאלמאן און בראנשטיין, וועלכע פיהרען אנ'אקציע וועגען אויספערטיגען נאך א פאוויליאן פאר קראנקע אין „מרפא". ביז איצט געפינען זיך אין „מרפא" 30 לונגען־קראנקע פון גאנץ פוילען.

דער נייער פאוויליאן וועט קענען ארייננעהמען נאך 80 יודישע קראנקע, ס'איז אבער נישט פאראן קיין געלד דעם פאוויליאן אויסצו־פערטיגען. די דעלעגאציע איז געקומען קיין לאדז ערשטענס, כדי צו בעקומען א סובסידיע פון דער קהלה אויסצופערטיגען דעם נייעם פאוויליאן און צווייטענס, שאפען א קאמיטעט, וועלכער זאל זאמ־לען ביי די לאדזער פאבריקאנטען זאכען אין נא־טור פאר „מרפא", ווי ליילעכער, מאטראצען, וועש האנדטיכער און אזוי ווייטער.

נאך א קאנפערענץ מיט דער קהלה־פערוואל־טונג דהאט „מרפא" בעקומען פון דער קהלה א סובסידיע פון 3000 זל. די דעלעגאציע רופט אויך צוזאמען א זיצונג פון א קאמיטעט וואס דארף זיך פערנעהמען מיט דער זאמעל־אקציע.

גענעראל קאטאווסקי

— פון — ר. נויל

.7

עס איז מעגליך, אז מ'מוז זיין טאקע באר א רוסישער מענש, צו פערשטעהן די פערפלאנטערטע נשמה פון א קאטאווסקין און אויך פון א'א מענשען ווי גענעראל שטשערבאטאוס פ־וי. אבער ווי די זאך זאל נישט זיין — זי האט געצויגט, אז מען זאל דעם טאג פון דער עקזעקוציע אפלעגען. און אויבער איהר האבען פאר קאטאווסקין געארבייט אידע'ע מענשען פון די הויכע געזעלשאפטליכע קרייזען, אינטעליגענטען, שרייבער און גלאט מענשען פון דער קינסטלער־וועלט האבען אפגעהאלטען פער־זאמלונגען און אנגענומען רעזאלוציעס פאדערע־דיג אז מען זאל קאטאווסקין שענקען דאס לעבען. און קאטאווסקי אליין האט אלץ זיך געבראכען דעם קאפ אויף א פלאן צו אנטלויפען.

העגנגען קאטאווסקין האט מען געדאפט אין הויף פון דער ארעסטער טורמע. אבער דא איז גאר פלוצלונג אויסגעבראכען די רעוואלוציע און אלעס האט מיטאמאל אנ'אנדער פנים בעקומען.

דער צאר איז ארונטער פון טראן, דער ווינטער פאלאץ איז געבליבען שטעהן ליידיג, די מאכט האבען איבערגענומען די רוסישע אינטעליגענטען. א־בער קערענסקי האט נאך נישט געהאט אפגעשאפט קיין טויט־שטראף און קאטאווסקי איז נאך אלץ גע־ווען אין געפאהר צו געהן צו דער תליה.

דאן האט פאר קאטאווסקין אנגעהויבען אר־בייטען דער שרייבער פיאדאראוו.

געקענט קאטאווסקין האט פיאדאראוו דווקא נישט, אבער אלס שרייבער האט ער זיך אינטערע־סירט מיט אזא טיפ. דערצו איז פיאדאראוו נאך גלאט געווען א מענש מיט א ברייטער נשמה און מיט א גוט הארץ. אין ער אוועק אין טורמע זיך בעקענען מיט דעם מענשען, וואס האט איהם אינ־טערעסירט און אזוי שטארק זיין פאנטאזיע גע־רייצט.

אין טורמע האט פיאדאראוו פאר זיך דערזעהן א הויכען שטארקען יונג מיט א רויט פנים, פון וועלכען עס האט דאך ארונטערגעקוקט א טיפער אומעט און מיט צוויי שווארצע אויגען, וואס האבען געקוקט שארף און דורכדרינגענד. און גלייך קאטאווסקי האט דערהערט, אז פיאדאראוו שטאר־קט זיך פאר דער צייטווייליגער רעגירונג, אז מ'זאל איהם נישט נאר שענקען דאס לעבען, נאר מען זאל איהם איבערבעצען ארויסלאזען פריי, האט ער מיט א שמייכעל געזאגט:

— איך ווייס, וואס איך אינטערעסירט אין מיר חוץ דעם, וואס איך אינטערעסיר איך, אלס א טיפ, וויל איהר אוודאי וויסען ווי אזוי איך שטעל זיך פאר מיין אייגען לעבען איצטער, נאך דער רעוואלו־ציע. א יא? גו, הערט איהר איך זאגען גאנץ אפען.

אז איך וויל נישט שטארבען, איך וויל לעבען, און ווען די רעוואלוציע וואלט מיר געשענקט דאס לע־בען און מיך ארויסגעלאזען פריי וואלט איך דאס בעטראכט אלס אנ'אויסדרוק פון צוטרויען און גו־טען ווילען. נישט נאר צו מיר פערזענליך... איך וואלט געוואונען.... איך וואלט זיך געשטארעט מיט אלע מעגליכקייטען צו ווייזען, אז...

קאטאווסקי האט נישט געענדיגט, און פיאד־דאראוו האט איהם געפרעגט:

— קלאהרער גערעדט: וואס פערלאנגט איהר?

— איך פערלאנג, אז מען זאל מיך ארויסלאזען פריי! — האט קאטאווסקי געענטפערט קלינגענדיג מיט די קייטען, אין וועלכע ער איז געווען געקא־וועט. — איך וויל, אז מ'זאל מיך ארויסלאזען פריי, און ס'זאל בפירוש פערשטאנען ווערען, אז די פריי־הייט, וואס מ'גיט מיר איז נישט קיין מתנה, נאר א וועקסעל, וואס איך מוז בעצאהלען! איהר פער־שטעהט, צו זיין פערשפארט אין טורמע אין אזא צייט איז פאר אזא מענשען ווי איך באך ערגער ווי דער טויט...

א קורצע ווילע האט קאטאווסקי געשוויגען, און דערנאך האט ער ווייטער גערעדט:

— איך ווייס, — האט ער געזאגט, — אז אין מיר איז פערהאן עפעס אזוינס, וואס געוויסט דעם צוטרויען פון די מאסען. דאס איז נישט קיין בעריה מעריי, איהר ווייסט דאס אויך. א סך פאקטען, קענען דאס בעשטעטיגען. בעט איך אייך, זאל מען מיך אוועקשיקען אויפ'ן פראנט, אויפ'ן רומענישען פראנט וואו די סאלדאטען האבען אויפגעהערט פאלגען. איהר וועט זעהן, ווי זיי וועלען זיך צוקלעפען צו מיר און איהר וועט זעהן ווי איך וועל פעראנטווארטען די אלע לומפען, וואס אגיטירען מען זאל איבערלאזען דעם פראנט און געהן אהיים, אויב מ'וועט מיך דארט דערהרגענען וועל איך זיין גליקליך דערמיט. וואס איך בין געפאלען אין קאמף פאר דעם פאטערלאנד וואס האט מיר ארויסגעוויזען צוטרויען, און אויב מ'וועט מיך נישט דערהרגענען וועלען אלע זעהן ווי אזוי גרינגאדיר קאטאווסקי קען זיך שלאגען.

גערעדט האט קאטאווסקי אהן בערהמעריי און מיט א פעסטען און זיכערען טאן.

— יא, האט ער געזאגט, — איך וויל איצט נישט שטארבען און איך גלויב, אז אויב מ'האט מיך ביז איצט נישט אויפגעהאנגען, וועט מען מיך איצט אוודאי נישט אויפהענגען, עפעס איז פערהאן אין דעם, וואס ס'האט זיך אזוי אויסגעדרעהט, און יאל נאך די רעוואלוציע ארויסוויזען צו מיר צוטרויען, וועל איך דאס וועקסעל בעצאהלען, איצטער מוז איך לעבען! איך מוז לעבען!.. לעבען — כדי צו גלויבען אין מענשען, און א ליכטיגער צוקונפט פאר דעם פא־טערלאנד, וואס איך האב אזוי ליב!...

דער איינדרוק, וואס פיאדאראוו האט געהאט פון קאטאווסקין איז געווען אנ'אומגעהויער גרוי־סער. גלייך נאכ'ן עירשטען בעזוך אין טורמע האט פיאדאראוו אין דער צייטונג „אדעסקאיא נאוואסטי" אפגעדרוקט א גרויסען ארטיקעל „פערציג טעג אין דעם לעבען פון א מענשען, וואס איז פער'משפט געווארען צום טויט". דער ארטיקעל האט געמאכט א גרויסען רושם, און די בעוועגונג צו בעפרייען קאטאווסקין איז געווארען נאך שטארקער ווי פריה־ער.

אין יענער צייט איז קיין אדעס אנגעקומען דער דעמאלסדיגער קריגס־מיניסטער גוטשקאוו און צוזאמען מיט איהם איז אויך געווען דער פלא־טען־מיניסטער א. וו. קאלטשאק, ביידע מיניסטארען זענען פערפאהרען אינ'ם „לאנזשאנסקי האטעל" און אהין איז פיאדאראוו אוועק רעדען מיט זיי וועגען קאטאווסקין. די צוויי מיניסטארען האבען אין אנ־פאנג נישט ארויסגעוויזען קיין גרויסען חשק צו טון עפעס פאר קאטאווסקין, אבער פיאדאראוו האט גע־טענהט אזוי:

— שענקען דאס לעבען מוז מען איהם דאך. ווייל מען האט דאך ערשט אפגעשאפט טויט־שטראף. און לאזען איהם אין טורמע, איז גלאט אנ'איבעריגע זאך, ווייל ער וועט זיכער סיי־ווי־סיי אנטלויפען.

די מיניסטארען האבען איינגעזעהן, אז דער איינציגער אויסוועג דא איז טאקע נאר בעפרייען קאטאווסקין און באלד איז ארויסגעשיקט געווארען א טעלעגראמע צו קערענסקין און שפעטער איז פון קערענסקין אנגעקומען אנ'ענטפער אז די רעוואלו־ציע שענקט קאטאווסקין דאס לעבען און בעפרייט איהם פון טורמע.

ארויס פון טורמע איז קאטאווסקי גלייך אוועק צו פיאדאראוו'ן אהיים, ער האט איהם וואַרים די האנד געדריקט און דערביי האט ער געזאגט:

— איך גיב אייך מיין ערהענוואָרט, אז ס'וועט אייך קיינמאל נישט באנג טון דערויף, וואס איהר האט מיין לעבען געראטעוועט. און איך שווער אייך אז אויב איהר וועט אמאל דארפען, אז איך זאל פאר אייך מיין לעבען איינשטעלען, וועל איך דאס גערן טון. און קאטאווסקיס א וואָרט מעג מען זיך פערלאזען.

אין יענעם מאמענט האט קאטאווסקי געמאכט א סוף צו זיין קאריערע פון פריהער. ער האט אויסגעמעקט די גאנצע פערגאנגענהייט זיינע, און אין זיין לעבען האט זיך אנגעהויבען א נייע קא־ריערע — א רעוואלוציאנער־מיליטערישע.

(ווייטער מארגען).

ווייסע וואך איז קאנסום ביי דער ווידזעווער מאנופאקטור

די פראקלאמירטע דורך דער דירעקציע פון איינציגען אין אונזער שטאט ווארען־הויז קאנסום ביי דער ווידזעווער מאנופאקטור, ראקיטשינער 54 וועלכע אונטער פערשידענע נעמען האבען דעם גרעסטען ערפאלג ביי דער לאדזער בעפעלקערונג. לויט דער יעהרליכער טראדיציע פראקלאמירט איצט דער קאנסום א ווייסע וואך, וואס הויבט זיך אן פרייטאג, דעם 3־טען פעברואר. אין דער צייט וועט דער קאנסום פערקויפען בעט־איבערציג, קאפעס, ליילעכער, ציכלעך, טיש־בערעק, טישטיכער, סערוועטקעס, העמדען. דאמען און קינדער־וועש, טאג־ און נאכט־העמדער. פיושאמעס, קאלנער, טא־שען־טיכלעך. די פרייזען זענען, א דאנק דעם גרויסען אומזאץ רעוועלאציאנס־נידריגע. דער קאנסום עמפפעהלט אויך רעשטלעך, בראק ווי אויך סעקונ־דא פון ווידזעווער אויסארבייטונגען זאווי די פיינע קוואליטעטען, וואס ווערען פערקויפט צו געוויס פאבריקס־פרייזען. אלע אנדערע אפטיילונגען זענען רייך פערזעהען. די ווייסע וואך פון קאנסום וועט זיכער זיין די סענסאציע פון טאג פאר אלע ווירט־טינס פון אונזער שטאט.

ראדיא־פראגראם

מאנטאג, דעם 30 יאנואר 1933

11,40 פרעסע־איבערזיכט. 11,50 מעטעאראָ־לאגישער קאמוניקאט פאר לופט־פליהעריי. 11,58 צייט־סיגנאל. 12,05 טאג־פראגראם. 12,10 גראמא־פאן. 1,20 מעטעאראלאגישער קאמוניקאט. 3,10 עקספארט־קאמוניקאט. 3,15 ווירטשאפטליכער קא־מוניקאט. 3,25 קאמוניקאציע־איבערזיכט. 3,30 גראמאפאן. 4,25 לעקציע פראנצויזיש. 4,40 ווירט־שאפטליכער רעפעראט. 5,00 קאנצערט. 6,00 לייכטע מוזיק. 6,50 פערשידענעס. 7,20 קאמוני־קאט פון דער לאדזער האנדעלס־קאמער. 7,45 ראדיא־פרעסע. 8,15 אפערע. 10,55 קאמוניקאטען. 11 00 טאנץ־מוזיק.

אויסלאנד

5,30 מיילאנד — קאנצערט. 8,05 פראג — סימפ. קאנצערט. 10,00 לאנדאן—סימפ. קאנצערט.

ראדיא־ווינקעל

נאטיצען פון א ראדיא־אמאטאר דעטעקטאר

אמבעסטען איז צו הערען ראדיא נאר אויף א דעטעקטאר, ווייל דעמאלסט קומען ארויס די ווערטער און טענער אמריינסטען. א דאנק די דא־זיגע אייגענשאפטען איז דער דאזיגער בעשיידע־נער דעטעפאן — דער אידעאלסטער ראדיא־אפא־ראט, מיט וועלכען עס בענוצען זיך אפילו די בעזיצער פון פיל־לאמפיגע אפאראטען. אויך זיי ווילען הערען אהן גערוישען און אהן אטמאספע־רישע שטערונגען. דער ערשטער בעדינג פון א גוטען ראדיא־אויפנאהם פאר א דעטעקטאר־אפאראט איז א הויכע און לאנגע אנטענע. דעמאלסט קען מען מיט אזא דעטעקטאר־אפאראט אפילו הערען אויסלענדישע סטאציעס.

כללים, ווי אזוי צו בעגעהן זיך מיט א דעטעקטאר־אפאראט

1) א פערשמוצטען און פערשטויבטען קריש־טאל איז אמבעסטען אפצוואשען אין עטער אדער ספירט (קען זיין רעגאטוראט). נישט אנריהרען דעם קרישטאל מיט די פינגער, ווייל זיי זענען כמעט שטענדיג פעט.

2) די נאדעל פון דעטעקטאר דארף מען וואס ווייניגער איבערשטעלען אויפ'ן קרישטאלע־כעל. פון אזא כסדרדיגען איבערריקען פון דער נאדעל ווערט דער קרישטאל קאליע. מען דארף אויך פון צייט צו צייט אפשניידען דעם עק פון נאדעל. מען דארף עס אבער טון אויף אזא אופ'ן, עס זאל זיך בילדען א שפיץ.

3) ביים ארייננשטעקען די עקען פון די הער־טרייבלעך אין דעטעקטאר־אפאראט שפילט נישט קיין שום ראל דער פלוס אדער מינוס פון הער־טרייבעל. זיי ווערען דערפון נישט קאליע.

אכטונג מיט די אנטענעס אויף די בוידעמס

די מענשען, וועלכע וואוינען אין די א. ג. בוידעם־שטיבלעך מוזען אכטונג געבען, אז זייערע שטוב־אנטענעס זאלען זיין גוט פעראייניגט מיט דער ערד. אזעלכע אנטענעס זענען אונטערגעווא־פען די אטמאספערישע אויסלאדונגען צוגלייך מיט די אויסערליכע אנטענעס.

ציטשעס

פאר
בראַפּישע אנשטאַלטען
דרוקערייען און מערלאגען
עטסעטעלם

די פּיינסטע אידישע צינקאגראַפּיע
אין לאָדז

געלבוקס ... 104 ... טעל.: 241-24

פּיאָטרקאָווסקאַ

שייטלען

מיט פּאַריזער שרינדען

ווי אויך פּערטיגע שייטלען
ווערן ערשטקלאַסיג און רעעל אויסגעאַרבייט
צו ביליגע פּרייזען
-- און אנדולאציע --
ביי קערש, סקווערא 15

פּסיכאלאג און מעדיום

W. Messing

נעהמט אן אינטערעסענטען
62 פּיעטריקאווער .62, פּראָנט,
2-טער שטאָק, וו. 7.
זאָגט פאר די צוקונפט, די געגענווארט און די פערגאַנגענהייט מיט דער הילף פון סוגעסטיע און טעלעפּאַטיע, ווי אויך עצות אין פינאַנץ- און הייראטס-ענינים.
330

צאָהן-ארצט

J. ROZIN-REICHOWA

15 זגערזשער 15
נעהמט אָן פון 10–2 מיטאג און 4–7 נאַכט.
צו לעטשניצע-פּרייזען.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאַליסט פאר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אָוו.
זונטאַג און יום-טוב פון 9–1 פּארט.
בעזונדערער ווארטע-זאַל פאר פרויען.

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאַנא 15 טעל. 149-07.
ספעציאַל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג
נעהמט אָן פון 8–11 פריה און פון 4–8 אָוועגד.
זונטאַג פון 9–1 בייטאג.
פאַר אינטעמיטעלטע–לעטשניצע-פּרייזען.

קליינע אנאנסען

1 זלאָטי
אנאָנס ביז 15 ווערטער

לאָקאַלען

איבערצוגעבען א וואוינונג 2 צימער און א קיך מיט בעקוועמליכקייטען, 2-טער שטאָק. קאָנסטאַנטינער 38, וואוינונג 13.
427

צו פּערמיטען צוויי געוועלבער אין אויך א קעלער. צו ערפאַהרען פּלאַץ קאָשטשעלני 1, ביי א. צוקערמאַן.

אנ'איינגעפיהרט קאָלאָניאַל-געוועלב איבערצוגעבען אויף זשעראָמסקיעגאָ 14.
426

פערשידענעס

צו די געעהרטע ה"ה גנבים! ד. 28. יאַנואַר, 8 אָווענד האָט מען מיר בעגנב'עט די וואוינונג אוף קאָפּערניקאַ 19. ס'ווערט געבעטען געגען בעלוינונג זיך צו פערשטענדיגען דורך טעלעפאָן נומ' 242-35. דיסקרעציע גאַראַנטירט!
429

מענער און פרויען מיט 10 זל. קאַפּיטאַל קען יעדער לייכט געלד פערדינען אלס אַגענט ביי אַן איינגעפיהרטן אַרטיקעל. צו ערפאַהרען קעלמאַ 22, וו. 18 פון 10–6 נאָכמיטאָג.
409

געפּרווירענע רעהרען

טייטש אויף די שלאָסעריי
פון
י. רעדער

11-טער ליסטאָפּאַד 11/13
(רוג זאַכאָדניאַ)

רעטשניצע

זגערזשער 17
נעהמט אן קראַנקע אין אלע ספּעציאַליטעטען
פון 9 פריה ביז 7 א זייגער אָוועגד.
וויזיט 3 זל.

דעם 3-טען פעברואַר האָבען מיר אָן אונזער יעהרליכע

ווייסע וואָך

אין די שעהנע דעקאָרירטע זאַלען פון

KONSUM

PRZY „WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE" S.A.
ROKICIŃSKA 54. Dojazd tramwajami 10 i 16

מיר בעטען די געעהרטע קונדשאַפט אונז צו בעזוכען.

411

די
ביליגסטע קוועלע
און דער
גרעסטער אויסוואהל
ליסטע-ראַהמען
סטיל-
אוואַל-
צו פּאַרהאַנגען.
צו טאַפּעטען-לייסטען
נאָר אין דער פאַבריק פון
י. צווייליך, לאָדז.
נאַרוטאָוויטשאַ 11 אין הויף
בעמערקונג: בעזונדער
זייער ביליג

Dr. HELLER

ספעציאַליסט פאר הויט, ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע האָט זיך איבערגעצויגען אויף
טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8 ביז 11 פריה און פון 4–8 אָוועגד
פאר פרויען א ספּעציעלער ווארטע-זאַל.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזען

לעכער

צו מאַכען, צו צולעגען צו הויזען און עקספּאַרט ווערען אויסגעפיהרט ביי
נאַרדמאַן שרודמייסקאַ 8
ספעציאַליסט אויף העמשקעס

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים-ספעציאַליסטען
זאַוואַדזקאַ 1.

נאָר פאר וועגערישע הויט-קראַנקה. און מענער-שוואַכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליומס מיט ספעציאַליסטען פון אָרגאַנישע און נערווען-קראַנקהייטען.
קוואַרץ-לאָמפּ. עלעקטרישער הייל-קאַבינעט לאַבאָראַטאָריע.
-- טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אָווענד. --
פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאַכמ.
נעמט-אָן א פרוי-דאָקטאָר נאָר קינדער און פרויען
זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.
- בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען
וויזיט 3 זל.

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אָפּעראַציע, אָן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראַנקע אויף קילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאַליקעס אין גוף פאר הויסערס און פיס

פּערלאָזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראָך מוז גרויס ווי אַ מלבושען-קאָפּ, אדער ווי א טעמפּעל-קאָפּ און עס פאַלט אריין אין דעם פוס און דער קראַנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס הערט ער ברענגען און שטערבליך. ספעציעל גענייט הייל-באַנדאַזשען אויסגעצייכנט דורך הויטע פּראָפעסאָרען מיט מיינע בע-האַנדלונג און פון דייטשען פּראָפעסאָר.
דאָקטאָר בראָכירענדיגע בעוויזען וויכטיג דעם שוטרעטען און בעשטעהענדען פריך. אויך פאר הויקערס, לייזענגען מיט הייל-ראָרטעטען און אפּאַראַטען פאר פּעריקערטע פוס און פלאַט-פוס. ספעציעלע איינלאַגען אין די שיך קינסטליכע געשטעלען פיס אין הענד, געגענע זאַכען, פאר די גרעסטע קראַנקע אָרטען; עמפּאַנגט פון 9 ביז 1 בייטאָג און פון 3 ביז 7 אין אָוועגד

ארטאָפּעדישע אַנשטאַלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped

von Lemberg Łódź, WOLCZAŃSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאָס פערזענליכע ערשיינען פון די קראַנקע איז אומבע-דינגט נויטיג. דיפּלאָמען האָבען אויסגעשטעלט פאָלגענדע אוניווערזיטעטס-פּראָפעסאָרען: פּראָפ. ד"ר באַראַנטש, פּראָפ. ד"ר י. מאַרישלער, פּראָפ. ד"ר בר. קיטלאַנאָווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אָן פערזיכערטע פון דער קראַנקען-קאַסע.

דאַנקזאַגונג.

דערמיט דריקען מיר אויס אונזער הארציגסטען דאַנק דעם ה' ד"ר. י. ראַפּאַפּאָרט, ספעציאַליסט פון דער הייל-אָרטאָפּעדיע, אין לאָדז, וואָל-טשאַנסקאַ 10, פאר זיין אויפמערקזאַמע ארבייט בייַ אונזער 17-יעהריגע טאָכטער. א דאַנק דעם גרויסען ספעציאַליסט האָט מען מאַכען פערלאָזט דאָס בעט און האָט צוריקבעקומען קראַפט און דער פּאַראַליזש איז אינגאַנצען פערשוואונדען.
די עלטערן
Ignacy i Marja Bartoszewscy
Łódź, ul. Napiórkowskiego 172.

Dr. med. Haltrecht

ספעציאַל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21
נעמט אָן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1 ביז 2 מיטאָג און פון 5–9 אָוועגד. זונטאַג פון 10–1 בייטאָג.
פאַר ארבייטסלאָזע לעטשניצע פּרייזען

כירורגיש- וועכנעריין-קליניק

„SANATO"

s. z o. o.
אגראַדאָוואַ 10 טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאַס
געבורטען II קל. 175 זל.

Dr. S. Kantor

ספעציאַליסט פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטען
וואוינט יעצט אויף
PIOTRKOWSKA 90, tel. 129-45.
נעהמט אָן פון 8–2 נאָכמיטאָג און פון 4–9 אָוועגד,
זונטאַג און יום-טוב פון 8–2 נאָכט.

לאַנג-יעהריגער
געריכטס-סעקרעטאַר

שרייבט און ערלעדיגט אַלערליי ביטעס, אַנקלאַגעס און קלאַוזולעס
ספעציאַליסט אין מיליטער-ענינים
ווי אויך אין שרייבען ביטעס פאר איינציגע שפּייזערס (אַפּיצקאָנסטווע). שנעלער אויסליך פון פּאַטענטען און רעגיסטראַציע-קאַרטען אויפ'ן יאָהר 1933
ב. מאַז פּעטריקאָווער 10

אַנאָנסען-פּרייזען פאר א מילימעטער שורה

פאַר'ן טעקסט	פרייטאַג און ערב-יו"ט 24 גר.	אין דער זייט 8 שפּאַלטען	
אין טעקסט	40	60	4
נאָכ'ן טעקסט	12	18	8

אויספער דער ערשטער זייט 50 פּראָצ. טייערער, אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א וואָרט

נעקראָלאָגען 20 גר. א מ/מ (אין דער זייט 8 שפּאַלטען) קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס מיטעלערע ווארט — 10 גר.

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאָדז – 4 זלאָטעס א חודש מיט צושטעלען אין היים. אויף דער פּראָווינץ – 5 זל. א חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אמעריקא–1 דאָל.

מאַנוסקריפּטן ווערען ניט צוריקגעשיקט. זשהאַלטען, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אַנאָנס אדער צוריקצוצאָהלען פאר דעם אַנאָנס

פאר'ן אינהאַלט און פאר מין פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פאַראַנטוואָרטליך. די אדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און פייערטאָג

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman